

X
KANSANOPETUSTILASTO

'70

KANSAKOULULAITOS LUKUVUOSINA 1938—44

X
STATISTIK
ÖVER
FOLKUNDERVISNINGEN

70

FOLKSKOLVASENDET LASÄREN 1938—44

*APERÇU STATISTIQUE DE L'ENSEIGNEMENT PRIMAIRE
EN FINLANDE PENDANT L'ANNÉES SCOLAIRES 1938—44*

Alkusanat.

Esillä olevaa tilastosarjaa ei säästäväisyyssyistä ole julkaistu sen jälkeen kuin lukuvuoden 1937—38 tilasto ilmestyi painosta v. 1940. Tilasto on kuitenkin myös lukuvuosilta 1938—44 tehty pääpiirteissään saman suunnitelman mukaan kuin sodanedelliseltä ajalta. Vain joitakin verraten vähäpätöisiä tauluja on äskenmainituilta lukuvuosilta jätetty tekemättä. Tärkeimmät tiedot näiltä lukuvuosilta on julkaistu Tilastollisessa vuosikirjassa.

Kun edelleen on mahdotonta painattaa julkaisematta jäänyttä kansanopetustilastoa entisen laajuisena, on lukuvuosilta 1938—44 laadittu selonteko, joka sisältää tärkeimmät tiedot kansakoululaitoksesta ja muusta kansanopetuksesta mainituilta lukuvuosilta. Selonteko alkaa siis viimeisestä lukuvuodesta, jolloin koulut toimivat säännöllisissä oloissa, ja päättyy viimeiseen sota-ajan lukuvuoteen. Kuitenkin on kansakouluja koskevat tiedot lukuvuodelta 1939—40 jätetty pois tästä katsauksesta, koska Vöörpurin läänin kouluista ei mainitulta vuodelta saatu täydellisiä tietoja. Tähän selostukseen ei myöskään sisälly tietoja kansakoulujen ja muiden oppilaitosten menoista ja tuloista, sen johdosta, että puheena olevat tiedot ovat saatavissa Tilastollisen päätoimiston muista julkaisuista.

Selostuksen on laatinut ylimäär. apulaisaktuaari Arvi Raivio.

Helsingissä, Tilastollisessa päätoimistossa, kesäkuussa 1947.

Martti Kovero.

M. Strömmer.

Förord.

Föreliggande statistiska serie har på grund av sparsamhetsskäl icke publicerats sedan statistiken för läsåret 1937—38 utkom år 1940. Statistiken har likväl för läsåren 1938—44 utarbetats i huvudsak enligt samma riktlinjer som före kriget. Endast några relativt obetydliga tabeller har inte utarbetats för nyssnämnda år. De viktigaste uppgifterna för dessa läsår har publicerats i Statistisk årsbok.

Då det fortfarande är omöjligt att låta trycka den opublicerade statistiken rörande folkundervisningen i samma omfattning som förut, har för läsåren 1938—44 utarbetats en redogörelse, som innehåller de viktigaste uppgifterna om folkskolväsendet och övrig folkundervisning under nämnda läsår. Redogörelsen begynner således med det senaste läsår, då skolorna arbetade under normala förhållanden och slutar med det sista krigsåret. Likväl har uppgifterna om folkskolorna för läsåret 1939—40 uteslutits från denna översikt, medan fullständiga uppgifter om skolorna i Viborgs län icke erhållits för nämnda år. Denna redogörelse innehåller icke heller uppgifter om folkskolornas och övriga läroanstalters utgifter och inkomster, på grund av att ifrågavarande uppgifter kunna erhållas ur Statistiska centralbyråns övriga publikationer.

Denna redogörelse har utarbetats av extra biträdande aktuarien Arvi Raivio.

Helsingfors, på Statistiska centralbyrån, i juni 1947.

Arvi Raivio.

Sisällys.

	Sivu
1. Kansakoulunopettajain valmistuslaitokset	1
A. Yläkansakouluseminaarit ja Jyväskylän kasvatusopillinen korkeakoulu	1
B. Alakansakouluseminaarit	2
2. Kouluikäiset lapset	3
3. Kaupunkien kansakoulut	5
A. Luokkien luku	5
B. Opettajisto	6
C. Oppilaat	7
4. Kaupungeissa toimivat erikoiskoulut	9
5. Maalaiskuntien kansakoulut	10
A. Koulupiirien ja koulujen luku	10
B. Opettajisto	12
C. Oppilaat	13
D. Yksityiset kansakoulut	16
6. Kansakoulujen koko oppilasmäärä	17
7. Valmistavat koulut	18
8. Kansanopistot	18
9. Työväenopistot	19

Innehåll.

	Sid.
1. Skolor för folkskollärare	1
A. Högre folkskolseminarier och Jyväskylä pedagogiska folkhögskola	1
B. Småskollärarseminarier	2
2. Barnen i skolåldern	3
3. Städernas folkskolor	5
A. Klasser	5
B. Lärare	6
C. Elever	7
4. Specialskolor i städerna	9
5. Folkskolorna i landskommunerna	10
A. Skoldistrikt och skolor	10
B. Lärare	12
C. Elever	13
D. Privata folkskolor	16
6. Totalantalet elever i folkskolorna	17
7. Förberedande skolor	18
8. Folkhögskolor	18
9. Arbetarinstitut	19

1. Kansakoulunopettajain valmistuslaitokset.

A. Yläkansakouluseminaarit ja Jyväskylän kasvatus-opillinen korkeakoulu.

Yläkansakouluseminaareja oli koko kysymyksessä olevan ajan, lukuvuodet 1938—44, yhteensä 7, joista 5 suomen- ja 2 ruotsinkielistä. Seminaarinopettajien ja oppilaiden lukumäärien kehitys tänä kuusivuotiskautena käy ilmi taulusta 1.

1. Yläkansakouluseminaarit. — Högre folkskoleseminarier. — Séminaires d'instituteurs et d'institutrices des écoles primaires supérieures.

Lukuvuosi Läsår Année scolaire	Seminaarinopettajia Seminarieförare Maîtres des séminaires				Oppilaita — Elever — Elèves									
	Koko luku Hela antalet Nombre total	Suomenk. I finskpr. Seminaareissa Suomenk. semin. I finskpr. semin. Seminaareissa finnois.	Ruotsink. I svenskspr. Seminaareissa Ruotsink. semin. I svenskspr. semin. Seminaareissa suedeis.	Koko luku Hela antalet Nombre total	Suomenkiel. seminaareissa I finskpråkiga seminarier Dans les séminaires finnois				Ruotsinkiel. seminaareissa I svenskspråkiga seminarier Dans les séminaires suédois					
					Kaikkiaan Inalles Total	Miehiä Manliga Hommes	Naisia Kvinnliga Femmes	%	Kaikkiaan Inalles Total	Miehiä Manliga Hommes	Naisia Kvinnliga Femmes	%		
1938—39 ...	85	60	25	957	810	369	45.6	441	54.4	147	73	49.7	74	50.3
1939—40 ...	86	63	23	987	840	397	47.3	443	52.7	147	69	46.9	78	53.1
1940—41 ...	73	54	19	918	780	349	44.7	431	55.3	138	63	45.7	75	54.3
1941—42 ...	69	50	19	444	375	—	—	375	100.0	69	—	—	69	100.0
1942—43 ...	77	58	19	662	583	78	13.4	505	86.6	79	—	—	79	100.0
1943—44 ...	91	72	19	1 014	868	257	29.6	611	70.4	146	57	39.0	89	61.0

Seminaarinopettajia oli lukuvuonna 1943—44 6 enemmän kuin viisi vuotta aikaisemmin. Askemaintittuna lukuvuonna oli opettajista vakinaisia 63, ylimääräisiä 14 ja viransijaisia 14. Miespuolisia opettajia oli 52 ja naispuolisia 99.

Oppilasmäärä oli lukuvuonna 1943—44 57 suurempi kuin kysymyksessä olevan vuosijakson alussa. Poikkeuksellisen pieni oppilasmäärä lukuvuosina 1941—43 johtuu etupäässä siitä, että Rauman ja Kajaanin seminaarit eivät toimineet lukuvuonna 1942—43 eikä Uudenkaarlepyyn seminaari lukuvuosina 1941—43. Lukuvuonna 1941—42 ei ollut lainkaan miespuolisia oppilaita ja myös seuraavana lukuvuonna oli heitä hyvin vähän.

Uusien oppilaiden sekä päästötodistuksen saaneiden oppilaiden ja kelpoisuustodistuksen saaneiden kunneltijain oppilaiden lukumäärät ilmenevät taulusta 2.

1. Skolor för folkskollärare.

A. Högre folkskoleseminarier och Jyväskylä pedagogiska högskola.

Antalet högre folkskoleseminarier utgjorde under hela ifrågavarande period, läsåren 1938—44, sammanlagt 7, av vilka 5 voro finsk- och 2 svenskspråkiga. Utvecklingen under denna sexårsperiod av antalet seminarieförare och elever framgår av tabell 1.

Läsåret 1943—44 fanns 6 seminarieförare flere än fem år tidigare. Nämnda läsår funnos 63 ordinarie lärare, 14 extra lärare och 14 vikarier. De manliga lärarnas antal utgjorde 52 och de kvinnliga 39.

Läsåret 1943—44 hade elevantalet ökat med 57 jämfört med början av den här behandlade tidsperioden. Det exceptionellt låga elevantalet under läsåren 1941—43 beror huvudsakligen på att seminarierna i Raumo och Kajaani icke voro i verksamhet läsåret 1942—43 och Nykarleby seminarium icke läsåren 1941—43. Läsåret 1941—42 fanns inga manliga elever och även följande läsår var deras antal mycket litet.

Antalet nya elever samt elever som erhållit dimissionsbetyg och hospitanter som erhållit kompetensintyg framgår av tabell 2.

2. Yläkansakouluseminariiden uudet oppilaat ja opettajiksi valmistuneet. — Antalet nya elever och utbildade lärare vid högre folkskoleseminarier. — Nombre des élèves nouveaux et de ceux ayant reçu leur diplôme dans des séminaires d'instituteurs et institutrices des écoles primaires supérieures.

Lukuvuosi Läsår Année scolaire	Uusia oppilaita Nya elever Nouveaux élèves			Päästötodistuksen saaneita Dimitterade Elèves ayant obtenu le certificat d'études			Kelpoisuustodistuksen saaneita Hospitanter som erhållit kompetensintyg Stagiaires ayant reçu le certificat de capacité		
	Kaikkiaan Inalles Total	Suomenk. Finskspr. Finnois.	Ruotsink. Svenskspr. Suédois.	Kaikkiaan Inalles Total	Suomenk. Finskspr. Finnois.	Ruotsink. Svenskspr. Suédois.	Kaikkiaan Inalles Total	Suomenk. Finskspr. Finnois.	Ruotsink. Svenskspr. Suédois.
1938—39	228	178	50	180	150	30	11	10	1
1939—40	224	187	37	—	—	—	—	—	—
1940—41	212	208	4	223	195	28	3	3	—
1941—42	75	65	10	103	85	18	3	3	—
1942—43	337	303	34	148	137	11	13	13	—
1943—44	288	244	44	209	175	34	11	11	—

Uusien oppilaiden ja samoin päästötodistuksen saaneiden lukumäärät olivat pienimmät lukuvuonna 1941—42, mutta sen jälkeen ne ovat jälleen nousseet niin, että uusia oppilaita otettiin lukuvuonna 1943—44 60 enemmän kuin lv. 1938—39 ja päästötodistuksen sai ensimmäisen lukuvuoden päättyessä 29 oppilasta enemmän kuin lv. 1938—39. — Pohjaopintojensa mukaan jakaantuivat lukuvuodeksi 1943—44 otetut 269 uutta oppilasta seuraavasti: kansakoulukurssin suorittaneita 171, oppikoulua vähemmän kuin keskikoulukurssi 25, koko keskikoulukurssi 66, ylioppilaita 5 ja muita 2.

Yläkansakoulunopettajia valmistui kysymyksessä olevina vuosina, paitsi seminaareista, myös *Jyväskylän kasvatustieteellisen korkeakoulusta*. Taulusta 3 ilmenevät tärkeimmät tiedot korkeakoulun opettajista ja oppilaista.

Antalet nya elever och likaså antalet utdymitterade var minst läsåret 1941—42, men därefter har det åter ökats. Från läsåret 1938—39 till läsåret 1943—44 ökades antalet nyintagna elever med 60 och antalet elever som vid slutet av läsåret erhöill dimissionsbetyg med 29. — Efter sina förkunskaper fördelade sig de för läsåret 1943—44 antagna 269 nya eleverna på följande sätt: folkskolekurs 171, oavslutad mellanskolekurs i lärdomsskola 25, avslutad mellanskola 66, studentexamen 5 och övriga 2.

Högre folkskollärare utbildades ifrågavarande år, förutom i seminarierna, även i *Jyväskylä pedagogiska högskola*. Ur tabell 3 framgår de viktigaste uppgifterna om högskolans lärare och elever.

3. *Jyväskylän kasvatustieteellinen korkeakoulu. — Jyväskylä pedagogiska högskola. — Académie pédagogique.*

Lukuvuosi Läsår <i>Année scolaire</i>	Opettajia — Lärare <i>Personnel enseignant</i>	Oppilaita — Elever — <i>Etudiants</i>					Kansakouluopettajan tutkinto Folkskolläraexamen <i>Certificat de compétence pour le poste d'instituteur</i>
		Varsinaisia — Ordinarie <i>Réguliers</i>	Siitä — Därav — <i>Dont</i>		Erikoisella opiskele- villä Med dispens <i>Dispensats</i>	Yhteensä — Summa <i>Total</i>	
			Miehiä Män <i>Hommes</i>	Naisia Kvinnor <i>Femmes</i>			
1938—39	27	189	94	95	16	205	106
1939—40	28	200	95	105	7	207	—
1940—41	28	161	64	97	4	165	74
1941—42	28	56	2	54	1	57	54
1942—43	28	163	29	134	1	164	83
1943—44	28	161	13	148	—	161	79

Koko kysymyksessä olevan ajan korkeakoulun opettajakuntaan kuului 4 professoria, 11 lehtoria (lv. 1938—39 10), 4 korkeakoulunopettajaa ja 9 harjoituskoulun opettajaa.

B. *Alakansakouluseminaarit.*

Alakansakouluseminaareja oli puheenaolevina lukuvuosina 4, joista 3 suomenkielistä. Tornion alakouluseminari ei toiminut lukuvuonna 1941—42. Näiden seminaarien opettajien ja oppilaiden (viimemainitut kaikki naisia) lukumäärät ovat olleet seuraavat:

Under hela ifrågavarande period omfattade högskolans lärarkår 4 professorer, 11 lektorer (läsåret 1938—39 10), 4 högstollärare och 9 lärare i övningsskolan.

B. *Lägre folkskoleseminarier.*

Under de ifrågavarande läsåren utgjorde antalet lägre folkskoleseminarier 4, av vilka 3 finskspråkiga. Seminariet i Torneå var icke i verksamhet läsåret 1941—42. Antalet lärare och elever (de sistnämnda samtliga kvinnor) var följande:

4. *Alakansakouluseminaarit. — Högre folkskoleseminarier. — Séminaires d'institutrices des écoles primaires élémentaires.*

Lukuvuosi Läsår <i>Année scolaire</i>	Seminaarinopettajia Seminarilärare <i>Maîtres des séminaires</i>			Oppilaita — Elever <i>Elèves</i>		
	Kaikkiaan Inalles <i>Total</i>	Suomenk. seminaareissa I finskspråkiga seminarier <i>Dans les séminaires finnois</i>	Ruotsink. seminaareissa I svenskspråkiga seminarier <i>Dans les séminaires suédois</i>	Kaikkiaan Inalles <i>Total</i>	Suomenk. semi- naareissa I finskspråkiga seminarier <i>Dans les séminaires finnois</i>	Ruotsink. seminaareissa I svenskspråkiga seminarier <i>Dans les séminaires suédois</i>
1938—39	25	20	5	260	240	20
1939—40	25	20	5	262	239	23
1940—41	24	19	5	244	224	20
1941—42	25	20	5	99	81	18
1942—43	26	21	5	286	255	31
1943—44	26	21	5	309	286	23

Uusien oppilaiden sekä päästötodistuksen saaneiden oppilaiden ja kelpoistodistuksen saaneiden kuuntelijao-
ppilaiden lukumäärät käyvät ilmi allaolevasta asetel-
masta.

Antalet nya elever, elever som erhållit dimissions-
betyg samt hospitanter som erhållit kompetensintyg fram-
går ur nedanstående sammanställning.

Lukuvuodeksi 1943—44 I luokalle otetut uudet oppilaat jakaantuivat pohjaopintojensa mukaan seuraavasti: kansakoulukurssin suorittaneita 59, oppikoulua vähemmän kuin keskikoulukurssi 1, keskikoulukurssi 89 ja ylioppilaita 3 (yht. 152).

De för läsåret 1943—44 till I klassen antagna nya eleverna fördelade sig efter förstudier på följande sätt: folkskolekurs 59, oavslutad mellanskolekurs i lärdomsskola 1, mellanskolekurs 89 och studenter 3 (summa 152).

Lukuvuosi Läsår <i>Année scolaire</i>	Uusia oppilaita Nya elever <i>Nouveaux élèves</i>			Päästötodistuksen saaneita Dimitterade <i>Elèves ayant obtenu le certificat d'études</i>			Kelpoisuustodistuksen saaneita Hospitanter som erhållit kompetensintyg <i>Stagiaires ayant reçu le certificat de capacité</i>		
	Kaikkiaan Inalles <i>Total</i>	Suomenk. Finsksp. <i>Finois</i>	Ruotsink. Svenskspr. <i>Suèdois</i>	Kaikkiaan Inalles <i>Total</i>	Suomenk. Finsksp. <i>Finois</i>	Ruotsink. Svenskspr. <i>Suèdois</i>	Kaikkiaan Inalles <i>Total</i>	Suomenk. Finsksp. <i>Finois</i>	Ruotsink. Svenskspr. <i>Suèdois</i>
1938—39	134	120	14	127	120	7	3	3	—
1939—40	130	120	10	—	—	—	—	—	—
1940—41	10	1	9	126	113	13	4	4	—
1941—42	11	1	10	89	81	8	—	—	—
1942—43	210	188	22	187	176	11	—	—	—
1943—44	154	146	8	157	142	15	—	—	—

2. Kouluikäiset lapset.

Kyselykaavakkeessa pyydetään tietoja koulupiirissä tai kaupungissa asuvista sekä siellä työansioilla olevien vanhempiensa (huoltajiensa) kera oleskelevista lapsista, jotka kuluva kalenterivuoden aikana ovat täyttäneet tai täyttävät vähintään 7 ja enintään 15 vuotta. Nämä tiedot kouluikäisistä perustuvat oppivelvollisten lasten luetteloihin.

Seuraavasta taulusta käy ilmi kouluikäisten lasten lukumäärä vuosina 1938—43.

2. Barnen i skolåldern.

I frågeformuläret anhålles om uppgifter om barn, som äro bosatta inom skoldistriktet eller staden eller som jämte sina på arbetsförtjänst varande föräldrar uppehålla sig därstädes och vilka under det löpande kalenderåret fyllt eller fylla minst 7 och högst 15 år. Uppgifterna om barnen i skolåldern grunda sig på registren över läropliktiga barn.

Av tabell 5 framgår antalet barn i skolåldern åren 1938—43.

5. Kouluikäiset lapset. — Barnen i skolåldern. — Enfants à l'âge scolaire.

Vuonna År <i>Année</i>	Kaikkiaan Inalles <i>Total</i>	Suomenkielisissä luetteloissa I finskspråkiga register <i>Dans les registres finnois</i>			Ruotsinkielisissä luetteloissa I svenskspråkiga register <i>Dans les registres suédois</i>		
		Kaupungeissa I städerna <i>Villes</i>	Maaseudulla På landsbygden <i>Communes rurales</i>	Yhteensä Summa <i>Total</i>	Kaupungeissa I städerna <i>Villes</i>	Maaseudulla På landsbygden <i>Communes rurales</i>	Yhteensä Summa <i>Total</i>
1938	593 513	79 969	465 523	545 492	12 595	35 426	48 021
1940	562 097	74 707	442 227	516 934	10 994	34 169	45 163
1941	536 656	74 308	419 357	493 665	10 114	32 877	42 991
1942	540 565	73 561	424 619	498 180	10 254	32 131	42 385
1943	549 055	74 853	431 990	506 843	10 765	31 447	42 212

Taulun mukaan on kouluikäisten lukumäärä vuosina 1938—43 vähentynyt kaikkiaan 44 458, suomenkielisten kouluikäisten 38 649 ja ruotsinkielisten 5 809. Vastaavat suhdeluvut ovat 7.5, 7.1 ja 12.1 %. Tämä vähennys johtuu pääasiassa syntyneisyyden alenemisesta, mutta lienee osaksi näennäistä, johtuen siitä, että kaikki kouluikäiset eivät sotavuosina ole tulleet oppivelvollisten luetteloihin merkityiksi (Ruotsiin ja Tanskaan evakuoituiden ja osa siirtoväkeen kuuluvista). Vuodesta 1941 lähtien kouluikäisten lukumäärä kuitenkin on jälleen jonkin verran lisääntynyt. Suomenkielisten kouluikäisten osuus kaikista kouluikäisistä osoittaa näinä vuosina hidasta nousua.

Taulusta n:o 6 käy selville kouluikäisten luku vuosina 1938 ja 1942 lääneittäin.

Enligt tabellen har antalet barn i skolåldern åren 1938—43 minskats med sammanlagt 44 458, de finskspråkiga med 38 649 och de svenskspråkiga med 5 809. Motsvarande relationstal äro 7.5, 7.1 och 12.1 %. Denna minskning beror huvudsakligen på den minskade nativitetens, men torde också delvis vara skenbar, beroende på att under krigsåren alla barn i skolåldern icke upptagits i registren (till Sverige och Danmark evakuerade och en del förflyttade). Fr. o. m. år 1941 har antalet skolpliktiga barn likväl åter ökat i någon mån. De finskspråkiga barnens andel i hela antalet barn i skolåldern har under dessa år långsamt ökat.

Ur tabell n:o 6 framgår antalet barn i skolåldern åren 1938 och 1942 länsvis.

6. Kouluikäiset ryhmitettyinä saadun opetuksen mukaan. — Barnen i skolåldern, grupperade efter den undervisning de erhållit.
— Enfants à l'âge scolaire, groupés selon l'enseignement reçu.

	7—15-vuotiaita lapsia Barn i åldern 7—15 år Enfants à l'âge de 7 à 15 ans			Niistä sai opetusta — Av dessa åtnjöto undervisning Enseignés													Opetusta saamatta oli — Utan undervisning voro Pas enseignés				
	Poikia Gossar Garçons	Tyttöjä Flickor Filles	Yhteensä Summa Total	Ala-, ylä- ja jatkokoulussa — Lågre-, högre- och fortsättnings- skola — Dans les écoles primaires	Apu-koulussa — I hjälpskola Dans les écoles auxiliaires	Valmistavassa koulussa — I för- beredande skola — Dans les écoles préparatoires élémentaires	Opiskolussa I lärorenskola Dans les écoles secondaires	Ammatikoulussa I yrkesskola Dans les écoles professionnelles	Sokkein- tai kumromyrkekoulussa — I blind- eller dövstumskola — Dans les éco- les d'aveugles et les écoles de sourds-muets	Munssa koulussa — I annan skola Dans des autres écoles	Korjauks- koulussa — I skolan för korrigering Dans les écoles de correction	Kotona — I hemmet — A la maison Total	Yhteensä — Summa Total	Oppivelvollisuutensa suorittaneita Barn, som fullgjort sin läroplikt Ayant achevé l'école	Kevätlukukaudella alakoulun jouturvia Barn, som befunna läropliktens första under vårtidningen — Commencant l'école prim. allen, au semestre de printemps	Selaisia, joihin oppivelvollisuus ei ulot- tunut — Icke läropliktiga barn — Pas soumis à l'enseignement obligatoire	Toistaiseksi opetuksesta vapautettuja — Tillståndet från undervisning berättade barn — Provisoirment exempts de l'enseignement	Oppivelvollisuutensa laiminlyöneitä — Barn, som försummat sin läroplikt Ayant manqué l'enseign., obligatoire	Yhteensä — Summa Total		
1938																					
Koko maa — Hela riket — Tout le pays	302 192	291 321	593 513	492 368	918	1 750	34 475	4 923	568	508	797 342	536 649	17 256	9 597	11 725	10 328	7 958	56 864			
Kaupungit — Städer — Villes	46 702	45 862	92 564	62 030	918	1 750	19 756	3 534	72	214	454	57 88 785	2 532	—	262	592	393	3 779			
Maaseutu — Landsbygd — Communes rurales ..	255 490	245 459	500 949	430 338	—	—	14 719	1 389	496	294	343 285	447 864	14 724	9 597	11 463	9 736	7 565	53 085			
1940																					
Koko maa — Hela riket — Tout le pays	285 058	277 039	562 097	478 832	852	1 327	32 130	4 167	455	386	602 252	519 003	14 571	5 341	8 492	7 876	6 814	43 094			
Kaupungit — Städer — Villes	42 917	42 784	85 701	58 096	852	1 327	18 498	2 914	53	134	348 45	82 267	2 236	—	515	399	284	3 434			
Maaseutu — Landsbygd — Communes rurales ..	242 141	234 255	476 396	420 736	—	—	13 632	1 253	402	252	254 207	436 736	12 335	5 341	7 977	7 477	6 530	39 660			
1941																					
Koko maa — Hela riket — Tout le pays	271 848	264 808	536 656	426 044	713	1 265	32 112	2 422	386	385	620 203	464 150	15 669	4 550	34 558	10 822	6 907	72 506			
Kaupungit — Städer — Villes	42 221	42 201	84 422	52 570	713	1 265	19 218	1 375	50	167	400 21	75 779	2 970	—	721	4 640	312	8 643			
Maaseutu — Landsbygd — Communes rurales ..	229 627	222 607	452 234	373 474	—	—	12 894	1 047	336	218	220 182	388 371	12 699	4 550	33 837	6 182	6 595	63 863			
1942																					
Koko maa — Hela riket — Tout le pays	273 431	267 034	540 465	436 133	781	1 233	37 675	3 225	368	906	671 231	481 223	15 259	5 080	17 170	10 663	11 070	59 242			
Kaupungit — Städer — Villes	42 026	41 789	83 815	50 744	781	1 233	20 730	2 055	59	222	382 35	76 241	3 201	—	681	3 172	520	7 574			
Maaseutu — Landsbygd — Communes rurales ..	231 405	225 245	456 650	385 389	—	—	16 945	1 170	309	684	289 196	404 982	12 058	5 080	16 489	7 491	10 550	51 668			
1943																					
Koko maa — Hela riket — Tout le pays	277 432	271 623	549 055	447 965	885	1 478	42 943	4 645	359	542	666 359	499 842	13 515	4 717	9 638	7 255	14 088	49 213			
Kaupungit — Städer — Villes	42 950	42 668	85 618	52 586	885	1 478	22 027	2 986	61	198	361 94	80 676	2 701	—	677	601	963	4 942			
Maaseutu — Landsbygd — Communes rurales ..	234 482	228 955	463 437	395 379	—	—	20 916	1 659	298	344	305 265	419 166	10 814	4 717	8 961	6 654	13 125	44 271			

Taulussa 7 on esitetty yksityiskohtaisempia tietoja kouluikäisistä.

Vähennystä on tapahtunut sekä kaupungeissa että maaseudulla ja melkein kaikissa lääneissä — Ahvenanmaalla ja Lapin läänissä kouluikäisiä oli kuitenkin kumpanakin yllämainittuna vuonna jokseenkin yhtä paljon. Vähennys on ollut tuntuvin, 27 432 kouluikäistä Viipurin läänissä.

Tabell 7 innehåller mera detaljerade uppgifter om barnen i skolåldern.

En nedgång har förekommit här i städerna och på landsbygden och nästan i alla län — på Åland och i Lapplands län var dock antalet skolpliktiga ungefär detsamma under de båda ovannämnda åren. Minskningen var störst i Viborgs län, nämligen 27 432.

7. Kouluikäiset lääneittäin vuosina 1938 ja 1943. — Barn i skolåldern länsvis åren 1938 och 1943. — Enfants à l'âge scolaire par départements en 1938 et 1943.

Lääni — Län Départements	Kouluikäiset lapset — Barnen i skolåldern — Enfants à l'âge scolaire					
	Vuonna 1938 — År 1938 Année 1938			Vuonna 1943 — År 1943 Année 1943		
	Kaupungit Städer Villes	Maaseutu Landsbygd Communes rurales	Yhteensä Summa Total	Kaupungit Städer Villes	Maaseutu Landsbygd Communes rurales	Yhteensä Summa Total
Uudenmaan — Nylands	28 310	41 769	70 079	25 479	41 301	66 780
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs ..	10 913	69 381	80 294	13 166	63 271	76 437
Ahvenanmaa — Åland	228	2 682	2 910	302	2 626	2 928
Hämeen — Tavastehus	12 726	49 062	61 788	12 495	48 091	60 586
Viipurin — Viborgs	16 515	87 823	104 338	8 750	68 156	76 906
Mikkelin — S:t Michels	2 810	31 292	34 102	3 064	30 183	33 247
Kuopion — Kuopio	4 618	64 251	68 869	4 850	62 099	66 949
Vaasan — Vasa	7 842	82 169	90 011	9 111	77 734	86 845
Oulun — Uleåborgs	4 993	50 847	55 840	4 921	48 161	53 082
Lapin — Lapplands	3 609	21 673	25 282	3 480	21 815	25 295
Koko maa — Hela riket —	92 564	500 949	593 513	85 618	463 437	549 055

Opetusta saaneiden lukumäärä, joka v. 1938 oli 536 649, on vähentynyt, ollen v. 1943 499 842. Kuitenkin ovat oppikoulua käyvät kouluikäiset jonkin verran lisääntyneet, sekä lukumäärältään että myös suhteellisesti: v. 1938 heitä oli 6.4 ja v. 1943 8.6 % kaikista opetusta saaneista. Kouluikäisiä, jotka eivät saaneet opetusta, oli v. 1941 huomattavasti enemmän kuin v. 1938, mutta v. 1943 tämä ryhmä oli pienempi kuin ennen sotaa. Kuitenkin oppivelvollisuutensa laiminlyöneitä oli v. 1943 huomattavasti enemmän kuin v. 1938. Oppivelvollisuutensa laiminlöi syksyllä 1938 1.3 %, v. 1940 1.2, v. 1942 2.0 ja v. 1943 2.6 % kouluikäisistä. Oppivelvollisuutensa laiminlyöneitä on kaupungeissa suhteellisesti vähemmän kuin maaseudulla: v. 1943 kaupungeissa 1.1 ja maaseudulla 2.8 %.

Mainittu oppivelvollisuutensa laiminlyöneiden lukumäärän kasvu osoittaa, että sota jossakin määrin vaikeutti ja ehkäisi kansakoululaitoksen toimintaa. Kuitenkin hyvin huomattava osa laiminlyöneistä on sellaisia kouluikäisiä, jotka olivat suorittaneet ala- ja yläkoulun, mutta eivät jatkokoulua.

3. Kaupunkien kansakoulut.

A. Luokkien luku.

Kaupunkien kansakoulujen luokkien luku käy selville taulusta 8. Kun lukuvuodelta 1939—40 saadut tiedot ovat Moskovon rauhassa luovutetuista kaupungeista vailinaiset, on ne jätetty pois tästä katsauksesta, koska niitä ei voida verrata muiden lukuvuosien tietoihin.

Antalet barn, som åtnjötto undervisning, utgjorde år 1938 536 649 och hade år 1943 minskats till 499 842. Likväl har antalet skolpliktiga barn i lärdomsskolorna i någon mån ökat såväl i fråga om antalet som procentuellt: år 1938 utgjorde dessa 6.4 och år 1943 8.6 % av samtliga barn som åtnjötto undervisning. Antalet barn i skolåldern, som icke åtnjötto undervisning, var år 1941 betydligt större än år 1938, men år 1943 var denna grupp mindre än före kriget. Likväl var antalet barn som försummat sin läroplikt år 1943 betydligt större än år 1938. Av de läropliktiga hade hösten 1938 1.3 %, år 1940 1.2 %, år 1942 2.0 % och år 1943 2.6 % försummat sin läroplikt. Antalet barn som försummat sin läroplikt är i städerna proportionsvis mindre än på landsbygden: år 1943 i städerna 1.1 och på landsbygden 2.8 %.

Nämnda ökning av antalet läropliktiga som försummat sin läroplikt utvisar, att kriget i någon mån försvårade och hindrade folkskolornas verksamhet. Likväl utgjordes en mycket anmärkningsvärd del av de som försummat sin läroplikt av sådana skolpliktiga som genomgått lägre och högre skola, men inte fotsättningskola.

3. Folkskolorna i städerna.

A. Antalet klasser.

Antalet klasser i städernas folkskolor framgår av tabell 8. Då uppgifterna för läsåret 1939—40 om de genom Moskvafreden avträdde städerna äro bristfälliga, ha de icke medtagits i denna översikt, då de icke äro jämförbara med uppgifterna för övriga läsår.

8. Kaupunkikansakoulujen luokkien luku. — Antalet klasser i städernas folkskolor.
— Nombre des classes dans les écoles primaires des villes.

Lukuvuosi Läsår Année scolaire	Kaikkiaan Inalles Total	Suomenk. Finskspr. Finnoises	Ruotsink. Svenskspr. Suédoises	Alakoulut Lägre skolor Ecoles élémentaires			Yläkoulut Högre skolor Ecoles supérieures			Jatkokoulut Fortsättningsskolor Cours complémentaires		
				Kaikkiaan Inalles Total	Suomenk. Finskspr. Finnoises	Ruotsink. Svenskspr. Suédoises	Kaikkiaan Inalles Total	Suomenk. Finskspr. Finnoises	Ruotsink. Svenskspr. Suédoises	Kaikkiaan Inalles Total	Suomenk. Finskspr. Finnoises	Ruotsink. Svenskspr. Suédoises
1938—39	1 968	1 706	262	630	548	82	1 062	925	137	276	233	43
1940—41	1 801	1 573	228	535	464	71	1 005	886	119	261	223	38
1941—42	1 724	1 516	208	544	474	70	1 027	912	115	153	130	23
1942—43	1 775	1 562	213	537	466	71	1 021	909	112	217	187	30
1943—44	1 802	1 578	224	582	504	78	985	870	115	235	204	31

Kaupunkien kansakoululaitos saavutti suurimman laajuutensa lukuvuonna 1938—39, jolloin luokkia oli kaikkiaan 1 968. Sodan johdosta on luokkien lukumäärässä tapahtunut huomattavaa vähennystä. Pienin oli luokkien luku lv. 1941—42, jonka jälkeen se taas on lisääntynyt. Vähennys lukuvuodesta 1938—39 lukuvuoteen 1943—44 on kaikkiaan 166 eli 8.4 %. Tästä vähennyksestä tulee suomenkielisten koulujen osalle 128 ja ruotsinkielisten 38 luokkaa, joten viimeainitut ovat vähentyneet suhteellisesti enemmän kuin suomenkieliset luokat. Alakouluissa oli lukuvuonna 1943—44 luokkia 48, yläkouluissa 77 ja jatkokouluissa 41 vähemmän kuin ennen sotaa. Vähennys on suhteellisesti suurin jatkokoulujen osalta.

Folkskolväsendet i städerna nådde sin största omfattning läsåret 1938—39, då antalet klasser utgjorde sammanlagt 1 968. På grund av kriget har antalet klasser minskats i anmärkningsvärd grad. Minst var antalet klasser år 1941—42, varefter det åter ökat. Minskningen från läsåret 1938—39 till läsåret 1943—44 utgör sammanlagt 166 eller 8.4 %. Av denna minskning komma 128 klasser på de finskspråkiga skolornas andel och 38 på de svenskspråkigas. De sistnämnda ha sålunda minskats proportionsvis mera än de finskspråkiga klasserna. Jämfört med före kriget hade läsåret 1943—44 antalet klasser i de lägre skolorna minskats med 48, i de högre skolorna med 77 och i fortsättningsskolorna med 41. Minskningen var proportionsvis störst i fråga om fortsättningsskolorna.

B. Opettajisto.

Kaupunkien kansakouluissa oli varsinaisia opettajia ja tuntiopettajia lukuvuosina 1938—44 seuraavasti. (Taulu 9.)

B. Lärarkåren.

Antalet egentliga lärare och timlärare i städernas folkskolor läsåren 1938—44 framgår av följande tabell. (Tabell 9.)

9. Kaupunkikansakoulujen opettajat. — Antalet lärare i städernas folkskolor.
— Nombre des maîtres dans les écoles primaires des villes.

Lukuvuosi Läsår Année scolaire	Varsinaisia opettajia — Egentliga lärare — Maîtres fixes							Tuntiopettajia — Timlärare — Adjoints								
	Ala-kouluissa I lägre skolor Dans les écoles prim. élément.		Ylä-kouluissa I högre skolor Dans les écoles prim. supérieures		Jatko-kouluissa I fortsättningsskolor Aux cours complément.		Kaikkiaan Inalles Total	Ala-kouluissa I lägre skolor Dans les écoles prim. élément.		Ylä-kouluissa I högre skolor Dans les écoles prim. supérieures		Jatko-kouluissa I fortsättningsskolor Aux cours complément.		Kaikkiaan Inalles Total		
	N. Kv. F.	M. H.	N. Kv. F.	M. H.	N. Kv. F.	M. H.		N. Kv. F.	M. H.	N. Kv. F.	M. H.	N. Kv. F.	M. H.		N. Kv. F.	Yht. S:a Total
Kaikki koulut — Samtliga skolor — Toutes les écoles																
1938—39	596	560	557	80	84	640	1 237	1 877	2	12	22	191	180	203	204	407
1940—41	511	544	532	93	93	637	1 136	1 773	1	4	17	139	139	143	157	300
1941—42	514	546	553	57	64	603	1 131	1 734	1	3	10	48	58	51	69	120
1942—43	521	535	565	56	71	591	1 157	1 748	1	4	15	109	116	113	132	245
1943—44	559	513	568	60	77	573	1 204	1 777	2	9	13	93	105	102	120	222
Suomenkieliset — Finskspråkiga — Finnoises																
1938—39	523	492	491	72	74	564	1 088	1 652	1	8	10	147	145	155	156	311
1940—41	450	478	477	85	84	563	1 011	1 574	—	2	12	110	113	112	125	237
1941—42	455	481	500	52	58	533	1 013	1 546	—	2	6	28	41	30	47	77
1942—43	464	470	514	48	63	518	1 041	1 559	—	3	9	83	88	86	97	183
1943—44	493	452	516	51	69	503	1 078	1 581	—	7	8	70	87	77	95	172
Ruotsinkieliset — Svenskspråkiga — Suédoises																
1938—39	73	68	66	8	10	76	149	225	1	4	12	44	35	48	48	96
1940—41	61	66	55	8	9	74	125	199	1	2	5	29	26	31	32	63
1941—42	59	65	53	5	6	70	118	188	1	1	4	20	17	21	22	43
1942—43	57	65	51	8	8	73	116	189	1	1	6	26	28	27	35	62
1943—44	66	61	52	9	8	70	126	196	2	2	5	23	18	25	25	50

Opettajien lukumäärässä tapahtuneet vaihtelut ovat suurin piirtein samanlaiset kuin luokkien lukumäärän muutokset. *Varsinaisten opettajien* lukumäärä väheni lukuvuodesta 1938—39 lukuvuoteen 1943—44 kaikkiaan 100, suomenkielisissä kouluissa 71 ja ruotsinkielisissä 29. Alakoulujen opettajien luku on vähentynyt 37, yläkoulujen 36 ja jatkoluokkien 27. Yläkouluissa on naisopettajien luku hiukan lisääntynyt ja miesopettajien vähentynyt. Alakoulunopettajat ovat kaikki olleet naisia, paitsi lukuvuonna 1938—39 1 miesopettaja. Kun verrataan lukuvuosien 1940—41 ja 1943—44 tietoja keskenään, huomataan alakoulunopettajien lukumäärän jonkin verran lisääntyneen yläkoulunopettajien luvun pysyessä melkein ennallaan, jota vastoin jatkokouluissa viimeainittuna lukuvuonna oli vähemmän opettajia kuin aikaisemmin. Varsinaisista opettajista oli lukuvuonna 1938—39 miehiä 34.1 % ja lukuvuonna 1943—44 32.2 %.

Tuntiopettajien luku, joka lukuvuonna 1938—39 oli 407, oli lukuvuonna 1943—44 ainoastaan 222. Suurin osa tuntiopettajista oli jatkokoulujen opettajia ja johtuu mainittu vähennys siis lähinnä jatko-opetuksen supistumisesta. Jatkokoulujen tuntiopettajat olivat etupäässä varsinaisia yläkoulunopettajia. Lukuvuonna 1943—44 heitä oli 146; muut 52 olivat kansakoulun ulkopuolisia henkilöitä.

C. Oppilaat.

Kaupunkien kansakoulujen oppilasmäärän kehitys lukuvuosina 1938—44 käy selville taulukosta 10.

10. *Kaupunkikansakoulujen oppilaat. — Antalet elever i städernas folkskolor. — Nombre des élèves dans les écoles primaires des villes.*

Lukuvuosi Läsår <i>Année scolaire</i>	Koko luku Häa antalet Nombre total	Suomenkiel. I finskspråkiga skolor <i>Dans les écoles finlandaises</i>	Ruotsinkiel. I svenskspråkiga skolor <i>Dans les écoles suédoises</i>	Oppilaita — Elever — Elèves								
				Alakouluissa I lägre skolor <i>Dans les écoles prim. élément.</i>			Yläkouluissa I högre skolor <i>Dans les écoles prim. supér.</i>			Jatkokouluissa I fortsättningsskolor <i>Aux cours complément.</i>		
				Kaikkiaan Inalles Total	Suomenkiel. I finskspråkiga skolor <i>Dans les écoles finlandaises</i>	Ruotsinkiel. I svenskspråkiga skolor <i>Dans les écoles suédoises</i>	Kaikkiaan Inalles Total	Suomenkiel. I finskspråkiga skolor <i>Dans les écoles finlandaises</i>	Ruotsinkiel. I svenskspråkiga skolor <i>Dans les écoles suédoises</i>	Kaikkiaan Inalles Total	Suomenkiel. I finskspråkiga skolor <i>Dans les écoles finlandaises</i>	Ruotsinkiel. I svenskspråkiga skolor <i>Dans les écoles suédoises</i>
1938—39	58 817	52 469	6 348	19 241	17 154	2 087	33 109	29 682	3 427	6 467	5 633	834
1940—41	54 977	49 421	5 556	16 233	14 461	1 772	32 222	29 144	3 078	6 522	5 816	706
1941—42	50 689	45 990	4 699	15 988	14 397	1 591	31 595	28 765	2 830	3 106	2 828	278
1942—43	47 729	43 238	4 491	14 465	12 948	1 517	28 635	26 103	2 532	4 629	4 187	442
1943—44	49 499	44 548	4 951	16 958	15 051	1 907	27 853	25 263	2 590	4 688	4 234	454

Oppilasmäärä on lukuvuodesta 1938—39 lähtien lukuvuoteen 1942—43 saakka vähentynyt, mutta osoittaa sen jälkeen pientä nousua. Vähennys syksystä 1938 syksyyn 1943 on 9 318 eli 15.8 %. Vähennyksestä tulee suomenkielisten koulujen osalle 7 921 ja ruotsinkielisten 1 397 oppilasta eli suhdeluvuin 15.1 ja 22.0 %, joten vähennys on ruotsinkielisissä kouluissa ollut suhteellisesti paljon suurempi kuin suomenkielisissä. Oppilasmäärä vähentyi alakouluissa 2 283, yläkouluissa 5 256 ja jatkokouluissa 1 779 oppilasta eli vastaavasti 11.8, 15.9 ja 27.5 %.

Oppilasmäärän jakaantuminen *luokittain* ilmenee taulusta 11.

Förändringarna i antalet lärare äro i stort sett likartade som förändringarna i antalet klasser. Antalet *egentliga lärare* minskades från läsåret 1938—39 till läsåret 1943—44 med sammanlagt 100, i de finskspråkiga skolorna med 71 och i de svenskspråkiga med 29. Antalet lärare i de lägre skolorna har minskats med 37, i de högre skolorna med 36 och vid fortsättningsklasserna med 27. I de högre skolorna har antalet kvinnliga lärare något ökat och de manliga minskats. Samtliga lärare i lägre skolan ha varit kvinnor, förutom läsåret 1938—39, då det fanns en manlig lärare. Vid en jämförelse mellan uppgifterna för läsåren 1940—41 och 1943—44 observeras att antalet lärare i de lägre skolorna något ökat och förblivit nästan oförändrat i de högre skolorna, varemot antalet lärare i fortsättnings-skolorna var mindre än förut. Av de egentliga lärarna utgjorde männen läsåret 1938—39 34.1 % och läsåret 1943—44 32.2 %.

Antalet *timlärare*, som läsåret 1938—39 utgjorde 407, var läsåret 1943—44 endast 222. Största delen av timlärarna voro lärare vid fortsättningsskolorna, varför minskningen beror på att fortsättningsundervisningen minskats. Timlärarna i fortsättningsskolorna voro huvudsakligen egentliga lärare i högre skolor. Läsåret 1943—44 voro de 146 till antalet; de övriga 52 voro personer utom folkskolan.

C. Elever.

Utvecklingen av antalet elever vid städernas folkskolor läsåren 1938—44 framgår av tabell 10.

Elevantalet har nedgått från läsåret 1938—39 till läsåret 1942—43, men uppvisar därefter en liten stegring. Minskningen från hösten 1938 till hösten 1943 utgör 9 318 eller 15.8 %. Av minskningen komma 7 921 elever eller 15.1 % på de finskspråkiga skolornas andel och 1 397 eller 22.0 % på de svenskspråkigas andel. Minskningen i de svenskspråkiga skolorna har sålunda varit proportionsvis mycket större än i de finskspråkiga. Antalet elever minskades i de lägre skolorna med 2 283, i de högre skolorna med 5 256 och i fortsättningsskolorna med 1 779 eller med respektive 11.8, 15.9 och 27.5 %.

Fördelningen av elevantalet *klassvis* framgår av tabell 11.

11. Kaupunkikansakoulujen oppilaat luokittain. — Antalet elever i städernas folkskolor klassvis.
— Nombre des élèves dans les classes différentes dans les écoles des villes.

Lukuvuosi Läsår Année scolaire	Oppilaita — Elever — Elèves								Kaikkiaan Inalles Total
	Alakoulussa I lägre skola Ecoles prim. élément.		Yläkoulussa I högre skola Ecoles prim. supérieures				Jatkokoulussa I fortsättningsskola Cours complément.		
	I luokka I klass I classe	II luokka II klass II classe	I luokka I klass I classe	II luokka II klass II classe	III luokka III klass III classe	IV luokka IV klass IV classe	I luokka I klass I classe	II luokka II klass II classe	
1938—39	9 459	9 782	9 872	9 550	7 175	6 512	3 631	2 836	58 817
1940—41	7 883	8 350	9 184	9 714	7 004	6 320	3 857	2 665	54 977
1941—42	7 731	8 257	8 598	9 326	7 438	6 233	2 065	1 041	50 689
1942—43	7 472	6 993	8 044	8 031	6 596	5 964	3 289	1 340	47 729
1943—44	8 818	8 140	8 269	8 317	5 724	5 543	2 772	1 916	49 499

Yläkansakoulun III ja IV luokan oppilasmäärät ovat yleensä ja etenkin lv. 1943—44 olleet huomattavasti pienemmät kuin I ja II luokan vastaavat luvut. Tämä johtuu osaksi siitä, että huomattava osa oppivelvollisista siirtyy yläkansakoulun II luokan suoritettuaan oppikouluihin.

Taulusta 12 näkyy oppilaiden jakautuminen poikiin ja tyttöihin.

Elevantalet på III och IV klassen i högre folkskolan har i allmänhet och i synnerhet läsåret 1943—44 varit avsevärt mindre än elevantalet på klass I och II. Detta beror delvis på att en betydande del av de läropliktiga flytta till lärdomsskola efter högre folkskolans II klass.

Av tabell 12 framgår huru eleverna fördela sig på gossar och flickor.

12. Kaupunkikansakoulujen poika- ja tyttöoppilaat. — Antalet gossar och flickor i städernas folkskolor.
— Répartition par sexe des élèves dans les écoles primaires des villes.

Lukuvuosi Läsår Année scolaire	Alakoulut Lägre skolor Ecoles élémentaires		Yläkoulut Högre skolor Ecoles supérieures		Jatkokoulut Fortsättningsskolor Cours complémentaires		Kaikkiaan — Inalles — Total			
	Poikia Gossar Garçons	Tyttöjä Flickor Filles	Poikia Gossar Garçons	Tyttöjä Flickor Filles	Poikia Gossar Garçons	Tyttöjä Flickor Filles	Poikia Gossar Garçons	%	Tyttöjä Flickor Filles	%
	Kaikki koulut — Samtliga skolor — Toutes les écoles									
1938—39	9 985	9 256	17 063	16 046	3 092	3 375	30 140	51.2	28 677	48.8
1940—41	8 427	7 806	16 585	15 637	3 099	3 423	28 111	51.1	26 866	48.9
1941—42	8 324	7 664	16 314	15 281	1 282	1 824	25 920	51.1	24 769	48.9
1942—43	7 559	6 906	14 926	13 709	2 215	2 414	24 700	51.8	23 029	48.2
1943—44	8 802	8 156	14 550	13 303	2 139	2 549	25 491	51.5	24 008	48.5
Suomenkieliset — Finskspråkiga — Finnoises										
1938—39	8 930	8 224	15 205	14 477	2 683	2 950	26 818	51.1	25 651	48.9
1940—41	7 490	6 971	14 958	14 186	2 759	3 057	25 207	51.0	24 214	49.0
1941—42	7 502	6 895	14 806	13 959	1 171	1 657	23 479	51.1	22 511	48.9
1942—43	6 760	6 188	13 569	12 534	1 993	2 194	22 322	51.6	20 916	48.4
1943—44	7 806	7 245	13 162	12 101	1 911	2 323	22 879	51.4	21 669	48.6
Ruotsinkieliset — Svenskspråkiga — Suédoises										
1938—39	1 055	1 032	1 858	1 569	409	425	3 322	52.3	3 026	47.7
1940—41	937	835	1 627	1 451	340	366	2 904	52.3	2 652	47.7
1941—42	822	769	1 508	1 322	111	167	2 441	51.9	2 258	48.1
1942—43	799	718	1 357	1 175	222	220	2 378	53.0	2 113	47.0
1943—44	996	911	1 388	1 202	228	226	2 612	52.8	2 339	47.2

Oppilaiden enemmistö on koko ajan ollut poikia ja on poikaoppilaiden lukumäärä vähentynyt jonkin verran vähemmän kuin tyttöoppilaiden. Poikia oli lukuvuonna 1943—44 4 649, tyttöjä 4 669 vähemmän kuin viisi vuotta aikaisemmin. Suhdeluvuin ovat vähennykset vastaavasti 15.4 ja 16.3 %.

Sekä suomenkielisissä että ruotsinkielisissä kansakouluissa oli oppilaita, joiden äidinkieli oli muu kuin koulun opetuskieli. Suomenkielisten koulujen oppilaista oli lukuvuonna 1943—44 suomenkielisiä 44 256, ruotsinkielisiä 221 ja muunkielisiä 71 eli suhdeluvuin vastaavasti 99.3, 0.5 ja 0.2 %. Ruotsinkielisissä kouluissa oli ruotsinkielisiä oppilaita 4 613, suomenkielisiä 329 ja muunkielisiä 9; vastaavat suhdeluvut ovat 93.2, 6.6 ja 0.2 %.

Gossarna ha hela tiden varit i majoritet och antalet gossar har minskats något mindre än antalet flickor. Antalet gossar var läsåret 1943—44 4 649, antalet flickor 4 669 mindre än fem år tidigare. Motsvarande relationstal voro 15.4 och 16.3 %.

Såväl i de finskspråkiga som i de svenskspråkiga folkskolorna funnos elever, vilkas modersmål var ett annat än skolans undervisningsspråk. Av de finskspråkiga folkskolornas elever voro läsåret 1943—44 44 256 finskspråkiga, 221 svenskspråkiga och 71 hade något annat modersmål. Motsvarande relationstal voro 99.3, 0.5 och 0.2 %. I de svenskspråkiga skolorna funnos 4 613 svenskspråkiga elever, 329 finskspråkiga och 9 hade något annat modersmål. Motsvarande relationstal voro 93.2, 6.6 och 0.2 %.

Iältään alakoulujen oppilaista oli lukuvuonna 1943—44 enintään 8-vuotiaita 89.3 ja 9-v. tai vanhempia 10.7. Yläkoulujen oppilaista oli taas enintään 8-vuotiaita 1.5, 9—12-vuotiaita 85.4, 13—14-vuotiaita 12.7 ja 15-vuotiaita 0.4 %. Jatkokoulujen oppilaista oli 9—12-vuotiaita 2.1, 13—14-vuotiaita 80.0 ja 15 vuotta täyttäneitä 17.9 %.

Uskonmoltaan oli oppilaista lukuvuonna 1943—44 evankelisluterilaisia 95.5, kreikkalaiskatolisia 1.3, muihin uskontokuntiin kuuluvia 0.4 ja mihinkään uskontokuntaan kuulumattomia 2.8 %.

4. Kaupungeissa toimivat erikoiskoulut.

Tavallisten kaupunkikansakoulujen lisäksi toimii kaupungeissa kolmenlaisia kouluja, joilla on erikoistarkoituksensa ja joista sen vuoksi on laadittu eri taulut.

Seminaarien harjoituskoulut (taulu 13) ovat kaikki kaupungeissa sen jälkeen kuin Suistamon alakouluseminari v. 1940 siirrettiin Hämeenlinnaan. Taulussa on

Om eleverna i lägre folkskolan fördelas efter ålder voro läsaret 1943—44 89.3 % högst 8 år medan 10.7 % voro 9 år eller äldre. Av de högre skolornas elever åter voro 1.5 % högst 8 år, 85.4 % 9—12 år, 13—14 år 12.7 % och 0.4 % 15 år fyllda. Av fortsättningsskolornas elever voro 2.1 % 9—12 år och 80.0 % 13—14 år medan 17.9 % hade fyllt 15 år.

Till sin trosbekännelse voro läsaret 1943—44 95.5 % evangelisk-luterska, 1.3 % grekisk-katolska, 0.4 % hörde till andra trossamfund medan 2.8 % icke hörde till något trossamfund.

4. Specialskolor i städerna.

Förutom de vanliga folkskolorna arbetade i städerna tre slag av skolor med speciella uppgifter för vilka därför särskilda tabeller utarbetats.

Seminiariernas övningskolor (tabell 13) befinna sig alla i städer sedan Suistamo lägre seminarium år 1940 flyttades till Tavastehus. I tabellen har även övningsskolan vid

13. Seminaarien harjoituskoulut. — Seminiariernas övningskolor. — Ecoles-annexes des seminaires.

Lukuvuosi Läsår Année scolaire	Kouluja — Skolor Ecoles	Oppilaita — Elever — Elèves												
		Opettajia — Lärare Maitres			Koko luku Hela antalet Nombre total	Suomenkiel. kouluissa I finskspråkiga skolor Dans les écoles finnoises				Ruotsinkiel. kouluissa I svenskspråkiga skolor Dans les écoles suédoises				
		Koko luku Hela antalet Nombre total	Suomenk. I finskspråkiga skolor Dans les écoles finnoises	Ruotsink. I svenskspråkiga skolor Dans les écoles suédoises		Yhteensä Summa Total	Alakouluissa I lägre skolor Dans les écoles prim. supérieures	Yläkouluissa I högre skolor Dans les écoles prim. supérieures	Jatkokouluissa I fortsättningsskolor Aux cours complémentaires	Yhteensä Summa Total	Alakouluissa I lägre skolor Dans les écoles prim. supérieures	Yläkouluissa I högre skolor Dans les écoles prim. supérieures	Jatkokouluissa I fortsättningsskolor Aux cours complémentaires	
1938—39	12	52	41	11	1 533	1 318	553	720	45	215	100	105	10	
1939—40	10	53	42	11	1 521	1 297	556	697	44	224	103	112	9	
1940—41	11	46	35	11	1 336	1 091	464	591	36	245	112	123	10	
1941—42	10	45	34	11	1 115	981	470	499	12	134	72	56	6	
1942—43	12	46	35	11	1 367	1 116	507	581	28	251	120	123	8	
1943—44	12	50	39	11	1 410	1 158	564	565	29	252	124	124	4	

otettu huomioon myös Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun harjoituskoulu. Myöskin harjoituskoulujen oppilasmäärä on kysymyksessä olevana aikana jonkin verran vähentynyt, ollen vähennys kuudessa vuodessa 123.

Kaupungin, jossa on vähintään 10 000 asukasta, on järjestettävä erityisopetusta heikkokäyisiä lapsia varten. Taulukossa 14 on tietoja näistä apukouluista, joita lukuvuonna 1943—44 toimi 14 kaupungissa.

Jyväskylä pedagogiska högskola beaktats. Även elevantalet vid övningskolorna har under ifrågavarande tid minskats i någon mån, d. v. s. 123 på sex år.

I städer med minst 10 000 invånare bör anordnas specialundervisning för andesvaga barn. Tabell 14 innehåller uppgifter om dessa hjälpskolor, vilka läsaret 1943—44 funnos i 14 städer.

14. Apukoulut. — Hjälpskolor. — Ecoles auxiliaires.

Lukuvuosi Läsår Année scolaire	Luokkia — Klasser Classes			Opettajia — Lärare — Maitres						Oppilaita — Elever — Elèves					
	Kaikkiaan Inalles Total	Finskspråkiga Finnoises	Suomenkielisiä Suédoises	Ruotsinkiel. I finskspråkiga skolor Dans les écoles finnoises	Suomenkiel. I finskspråkiga skolor Dans les écoles suédoises	Ruotsinkiel. I svenskspråkiga skolor Dans les écoles suédoises	Kaikkiaan Inalles Total	Miehiä Manliga Hommes	Naisia Kvinnliga Femmes	Kaikkiaan Inalles Total	Suomenkiel. I finskspråkiga skolor Dans les écoles finnoises	Ruotsinkiel. I svenskspråkiga skolor Dans les écoles suédoises	Poikia Gossar Garçons	Tyttöjä Plickor Flickor	
1938—39	86	71	15	69	60	9	19	50	923	817	106	581	342		
1940—41	86	70	16	63	53	10	20	43	854	746	108	545	309		
1941—42	77	66	11	65	55	10	21	44	713	628	85	431	282		
1942—43	99	84	15	71	60	11	19	52	781	693	88	480	301		
1943—44	104	86	18	72	62	10	16	56	885	792	93	533	352		

Apukoululuokkien lukumäärä oli lukuvuonna 1943—44 18 suurempi kuin lukuvuonna 1938—39, mutta oppilasmäärä väheni kuitenkin tänä aikana 38.

Kansakouluista siirrettyjen oppilaiden kasvatuslaitoksista on tietoja taulussa 15.

Näiden koulujen luku on vähentynyt yhdellä ja niiden oppilasmäärä 32:lla.

Antalet hjälpskolor ökades från läsåret 1938—39 till läsåret 1943—44 med 18, men elevantalet minskades likväl under denna tid med 38.

Uppgifter om antalet uppfostringsanstalter ingå i tabell 15.

Dessa skolors antal har minskats med ett och deras elevantal med 32.

15. Kasvatuslaitosten koulut. — Skolor vid uppfostringsanstalter. — Ecoles des maisons de correction.

Lukuvuosi Läsår Année scolaire	Laitoksia — Anstalter Maisons de correction			Opettaja — Lärare — Maitres						Oppilaita — Elever — Elèves						
	Kaikkiaan Inalles Total	Suomenkielisiä Finskspråkiga Finnoises	Ruotsinkielisiä Svenskspråkiga Svédoises	Kaikkiaan Inalles Total	Dans les écoles finnoises	Suomenkiel. koulussa I finskspråkiga skolor	I svenskspråkiga skolor Dans les écoles suédoises	Ruotsinkiel. koulussa I svenskspråkiga skolor	Miehiä Mänliga Hommes	Naisia Kvinnliga Femmes	Kaikkiaan Inalles Total	Dans les écoles finnoises	Suomenkiel. koulussa I finskspråkiga skolor	Dans les écoles suédoises	Ruotsinkiel. koulussa I svenskspråkiga skolor	Pojkia Gossar Garçons
1938—39	8	7	1	32	31	1	22	10	301	282	19	251	50			
1940—41	6	6	—	27	27	—	18	9	255	255	—	210	45			
1941—42	6	6	—	31	31	—	19	12	304	304	—	265	39			
1942—43	7	7	—	29	29	—	18	11	271	271	—	237	34			
1943—44	7	7	—	31	31	—	19	12	269	269	—	236	33			

5. Maalaiskuntien kansakoulut.

A. Koulupiirien ja koulujen luku.

Maaseudun kansakoulupiirin sekä ala-, ylä- ja jatkokoulujen luku käy ilmi taulusta 16.

Koulupiirien luku, joka ennen sotaa oli 5 950, väheni alueluovutuksen johdosta hyvin huomattavasti, mutta oli lukuvuonna 1943—44 jälleen 67 suurempi kuin ennen sotaa. Lisäystä on tapahtunut yksinomaan suomenkielisten koulupiirien lukumäärässä, jota vastoin ruotsinkielisiä piirejä oli lukuvuonna 1943—44 7 vähemmän kuin ennen sotaa.

5. Folkskolorna i landskommunerna.

A. Skoldistrikt och skolor.

Antalet skoldistrikt på landsbygden samt antalet lägre, högre och fortsättningsskolor framgår av tabell 16.

Antalet skoldistrikt som före kriget utgjorde 5 950, minskades på grund av de avträdde områdena i anmärkningsvärd grad, men överskred likväl läsåret 1943—44 med 67 antalet före kriget. Ökningen berör enbart antalet finskspråkiga skoldistrikt, varemot antalet svenska distrikt läsåret 1943—44 nedgått med 7 jämfört med förkrigstiden.

16. Koulupiirien ja maalaiskansakoulujen luku. — Antalet skoldistrikt och folkskolor på landsbygden. — Nombre des districts scolaires et des écoles primaires rurales.

Lukuvuosi Läsår Année scolaire	Koulupiirejä Skoldistrikt Districts scolaires	Alakansakouluja Lägre folkskolor Ecoles primaires élémentaires					Yläkansakouluja Högre folkskolor Ecoles primaires supérieures			Jatkokouluja Fortsättningsskolor Cours complémentaires
		Yhteensä Summa Total	Kiinteitä 36-viikkoisia Fasta med 36 veckors lärokurs Ecoles fixes à cours de 36 semaines	Kiinteitä 18-viikkoisia Fasta med 18 veckors lärokurs Ecoles fixes à cours de 18 semaines	Kiertäviä Ambulatoriska Ambulatoires	Supistettujen kansakoulujen Vid reducerade folkskolor Ecoles à cours réduit	Yhteensä Summa Total	Täydellisiä Fullständiga Ecoles à cours de 36 semaines	Supistettuja Reducerade Ecoles à cours réduit	
Kaikkiaan — Inalles — Total										
1938—39	5 950	5 801	3 025	1 001	102	1 673	5 765	4 085	1 680	5 302
1940—41	5 362	5 264	3 245	583	66	1 370	5 232	3 853	1 379	4 813
1941—42	5 370	5 114	3 247	530	59	1 278	5 042	3 751	1 291	3 854
1942—43	5 982	5 720	3 501	607	57	1 555	5 733	4 158	1 575	4 529
1943—44	6 017	5 841	3 446	574	54	1 767	5 830	4 038	1 792	5 194
Suomenkieliset — Finskspråkiga — Finnoises										
1938—39	5 387	5 217	2 614	983	95	1 525	5 209	3 679	1 530	4 798
1940—41	4 804	4 690	2 853	567	59	1 211	4 682	3 462	1 220	4 343
1941—42	4 816	4 548	2 860	512	51	1 125	4 505	3 368	1 137	3 468
1942—43	5 426	5 150	3 111	588	50	1 401	5 187	3 767	1 420	4 102
1943—44	5 461	5 280	3 070	557	49	1 604	5 283	3 656	1 627	4 734
Ruotsinkieliset — Svenskspråkiga — Suédoises										
1938—39	563	584	411	18	7	148	556	406	150	504
1940—41	558	574	392	16	7	159	550	391	159	470
1941—42	554	566	387	18	8	153	537	383	154	386
1942—43	556	570	390	19	7	154	546	391	155	427
1943—44	556	561	376	17	5	163	547	382	165	460

Koulujen lukumäärä oli pienin lukuvuonna 1941—42, mutta on sen jälkeen taas hyvin huomattavasti lisääntynyt. Lukuvuonna 1943—44 oli alakouluja 40 ja yläkouluja 65 enemmän kuin lukuvuonna 1938—39. Jatkokouluja oli kuitenkin viimeainittuna lukuvuonna vielä 108 vähemmän kuin ensinmainittuna. Monien koulujen toiminta keskeytyi sodan aikana erilaisista syistä ja tauhussa on otettu huomioon vain toiminnassa olleet koulut.

Lainsäädännön mukaan jokaisessa kansakoulupiirissä, jossa yläkouluun pantavien lasten luku nousee vähintään 30:een, tulee olla yläkoulu, sekä, jos alakouluun pantavien lasten lukumäärä on vähintään 15, siihen liittyvä alakoulu. Tällaista koulua sanotaan *täydelliseksi kansakouluksi*. Yläkoulun työaika on 36 viikkoa vuodessa ja alakoulun joko samoin 36 viikkoa taikka poikkeustapauksissa, jos sama opettaja toimii kahdessa eri toimipaikassa, 18 viikkoa. Tällainen 18-viikkoinen alakoulu on *kiertävä*, jos se toimii toiset 18 viikkoa samassa piirissä, toisessa asutusryhmässä, mutta sitä sanotaan *kiinteäksi 18-viikkoiseksi*, jos sama opettaja on toiset 18 viikkoa toisen piirin kansakoulun opettajana.

Jos yläkouluun pantavien lasten lukumäärä on 30 pienempi eikä kunta ennestään ole piiriin perustanut tai ei halua perustaa täydellistä kansakoulua, on sinne perustettava *supistettu kansakoulu*, joka toimii yhden yläkoulun virkakelpoisen opettajan varassa siten, että sen 40 viikkoa kestävästä työajasta 12 viikkoa käytetään alakouluasteella olevien ja 28 viikkoa yläkouluasteella olevien oppilaiden opettamiseen.

Jos jossakin kansakoulupiirissä ylä- ja alakansakouluun pantavia lapsia yhteensä on vähemmän kuin 20, ei kunta ole velvollinen perustamaan piiriin omaa kansakoulua, vaan tulee sen sitoutua kyydityksellä ja majoituksella avustamaan lasten koulunkäyntiä toisen piirin kansakoulussa.

Erimuotoisten koulujen lukumäärissä on tapahtunut perusteellisia muutoksia: 36-viikkoisia alakouluja oli lukuvuonna 1943—44 421 ja supistettujen koulujen alakouluja 65 enemmän kuin ennen sotaa, jota vastoin muillaiset koulut tänä aikana vähenivät. Kiinteiden 18-viikkoisten alakoulujen osalta oli vähennys 427 ja kiertävien alakoulujen 48. Yläkansakouluista taas 36-viikkoisia kouluja oli lukuvuonna 1943—44 27 vähemmän kuin ennen sotaa, jota vastoin supistettujen 28-viikkoisten koulujen luku lisääntyi samana aikana 112 koululla. Ennen sotaa oli yläkouluista täydellisiä 70.9 %, lukuvuonna 1943—44 taas 69.3 %.

Oppivelvollisuuslain mukaan supistettu koulu alkuaan oli tarkoitettu vain harvaan asutuille seuduille, joissa täydellistä kansakoulua ei voitu toteuttaa. Tämä koulu- ja oppimäärä yleistyi kuitenkin vähitellen niin, että niitä lukuvuonna 1943—44 oli kaikissa lääneissä, kuten seuraava asetelma osoittaa.

Skolornas antal var minst läsåret 1941—42, men har därefter åter ökat i anmärkningsvärd grad. Läsåret 1943—44 hade antalet lägre skolor jämfört med läsåret 1938—39 ökat med 40 och antalet högre skolor med 65. Antalet fortsättningskolor hade likväl förstnämnda läsar minskats med 108. Många skolors verksamhet avbröts under kriget på grund av olika orsaker och i tabellen ha medtagits endast skolor, som varit i verksamhet.

Enligt lagen bör i varje skoldistrikt, där antalet barn, vilka böra intagas i högre folkskola uppgår till minst 30, finnas en högre folkskola samt om antalet barn, som bör intagas i lägre folkskola uppgår till minst 15, en lägre folkskola som ansluter sig därtill. En sådan skola kallas *fullständig folkskola*. Lärotiden i den högre skolan är 36 veckor av året och i den lägre skolan antingen likaledes 36 veckor eller i undantagsfall, då samma lärare arbetar på två olika orter, 18 veckor. En sådan 18-veckors lägre skola är *ambulatorisk* om den arbetar 18 veckor på två orter inom samma distrikt, men *fast*, om samma lärare undervisar 18 veckor i två olika distrikt.

Om antalet barn, som böra intagas i högre folkskola understiger 30 och kommunen icke tidigare har inrättat eller önskar inrätta en fullständig folkskola, bör där inrättas en *folkskola med förkortad lärokurs*, som arbetar med en lärare, innehavande kompetens för högre folkskola sålunda att av arbetstiden som omfattar 40 veckor 12 veckor användes till undervisning på det lägre och 28 veckor på det högre stadiet.

Om i något folkskoldistrikt antalet barn som böra intagas i högre- och lägre skola sammanlagt understiger 20, är kommunen icke skyldig att inrätta i distriktet en egen folkskola, utan bör förbinda sig att genom skjutsning och inkvartering understöda barnens skolgång i folkskola i annat distrikt.

Antalet skolor av olika typer har förändrats i hög grad: antalet lägre folkskolor med 36-veckors kurs hade läsåret 1943—44 jämfört med förkrigstiden ökat med 421 och antalet reducerade lägre skolor med 65, varemot antalet övriga skolor minskats under denna tid. De fasta 18-veckors skolornas antal hade minskats med 427 och de ambulera skolornas med 48. Bland de högre skolorna åter hade läsåret 1943—44 antalet 36-veckors skolor nedgått med 27 jämfört med före kriget, varemot antalet reducerade 28-veckors skolor under samma tid ökades med 112. Före kriget voro 70.9 % av de högre skolorna fullständiga, läsåret 1943—44 åter 69.3 %.

Enligt läropliktslagen var skolan med förkortad lärokurs ursprungligen avsedd endast för glest befolkade trakter, där en fullständig skola icke kunde inrättas. Denna skoltyp blev likväl småningom allt vanligare så att den förekom år 1943—44 i alla län, såsom följande sammanställning utvisar.

Yläkansakouluja — Högre folkskolor.

Lääni — Län	Kaikkiaan Inalles	Täydellisiä Fullständiga	Supistettuja Reducerade	Supistettuja % kaikista Reducerade skolor i % av alla
Uudenmaan — Nylands	524	390	134	25.6
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	785	622	163	20.8
Ahvenanmaa — Åland	59	31	28	47.6
Hämeen — Tavastehus	588	453	135	23.0
Viipurin — Viborgs	805	604	201	25.0
Mikkelin — S:t Michels	412	264	148	35.9
Kuopion — Kuopio	805	523	282	35.0
Vaasan — Vasa	991	677	314	31.7
Oulun — Uleåborgs	586	338	248	42.3
Lapin — Lapplands	275	136	139	50.6
Kaikkiaan — Inalles	5 830	4 038	1 792	30.7

Supistettu koulu oli lukuvuonna 1943—44 Pohjois- ja Keski-Suomen lääneissä paljon yleisempi kuin Etelä-Suomessa, lukuunottamatta Ahvenanmaata.

Taulusta 17 ilmenee maaseudun koulupiirien jakaantuminen sen mukaan, minkä laatuinen kansakoulu niissä oli lukuvuonna 1943—44 sekä kokonaan kansakouluvailla olevien piirien luku.

Koulupiirejä, joissa toimi sekä ylä- että alakansakoulu, oli 66.2 % maaseudun koulupiireistä. Sellaisia koulupiirejä, joissa oli yläkansakoulu, mutta ei alakansakoulua, oli 0.7 % ja sellaisia, joissa oli ainoastaan alakansakoulu 0.3 %. Supistettu kansakoulu toimi 29.5 %:ssa koulupiireistä. Kokonaan vailla kansakoulua oli koulupiireistä 3.3 %. Suomenkielisiin koulupiireihin nähden vastaavat suhdeluvut olivat 66.2, 0.6, 0.2, 29.6 ja 3.4 % sekä ruotsinkielisiin piireihin nähden 66.7, 1.6, 0.9, 29.0 ja 1.8 %.

Skolorna med förkortad lärokurs voro läsåret 1943—44 i länen i Norra och Mellersta Finland mycket vanligare än i Södra Finland, med undantag av Åland.

Av tabell 17 framgår, huru skoldistriktet på landsbygden fördelade sig efter folkskolornas art läsåret 1943—44 samt antalet skoldistrikt, som helt saknade folkskolor.

Av skoldistriktet hade 66.2 % såväl högre som lägre folkskola. De skoldistrikt, som hade högre, men icke lägre folkskola, utgjorde 0.7 % och de, som hade endast lägre folkskola, 0.3 %. Reducerad folkskola fanns i 29.5 % av skoldistriktet. Helt utan folkskola voro 3.3 % av skoldistriktet. För de finskspråkiga skoldistriktet voro motsvarande relationstal 66.2, 0.6, 0.2, 29.6 och 3.4 % samt för de svenskspråkiga 66.7, 1.6, 0.9, 29.0 och 1.8 %.

17. Koulupiirit ryhmitettyinä koulun laadun mukaan. — Skoldistriktet grupperade efter skoltyp. — Répartition des districts scolaires par différentes catégories d'écoles.

	Koulupiirejä, joissa oli — Antal skoldistrikt — Districts scolaires ayant									
	Yläkansakoulu Med högre folkskola <i>Une école primaire supérieure</i>		Ainoastaan alakansakoulu — Med endast lägre folkskola — <i>Seulement une école primaire élémentaire</i>		Supistettu kansakoulu Med reducerad folkskola <i>Une école à cours réduit</i>		Kansakoulu perustamatta Utan folkskola <i>Pas d'école primaire</i>		Kansakoulu perustamatta Utan folkskola <i>Districts scolaires au total</i>	
	Ilman alakansakoulua utan lägre folkskola <i>sans école prim. élémentaire</i>	ja kiertävä alakansakoulu — och ambulatoorisk lägre folkskola — <i>et une école prim. élémentaire ambulatoire</i>	ja kiertävä alakansakoulu — och ambulatoorisk lägre folkskola — <i>et une école prim. élémentaire ambulatoire</i>	kiinteä 36-viikkoisen — lääskiölä med 36 veckors kurs — <i>Five à cours de 36 semaines</i>	kiinteä 18-viikkoisen — lääskiölä med 18 veckors kurs — <i>Five à cours de 18 semaines</i>	kiinteä 18-viikkoisen — lääskiölä med 18 veckors kurs — <i>Five à cours de 18 semaines</i>	kiinteä 18-viikkoisen — lääskiölä med 18 veckors kurs — <i>Five à cours de 18 semaines</i>	kiinteä 18-viikkoisen — lääskiölä med 18 veckors kurs — <i>Five à cours de 18 semaines</i>	kiinteä 18-viikkoisen — lääskiölä med 18 veckors kurs — <i>Five à cours de 18 semaines</i>	kiinteä 18-viikkoisen — lääskiölä med 18 veckors kurs — <i>Five à cours de 18 semaines</i>
Koko maaseutu — Hela landsbygden — Total	3 377	558	49	41	13	4	—	1 779	196	6 017
Suomenk. piirit — Finskspr. distrikt — <i>Districts finnois</i>	3 026	543	44	32	9	3	—	1 618	186	5 461
Ruotsink. piirit — Svenskspråkiga distrikt — <i>Districts suédois</i>	351	15	5	9	4	1	—	161	10	556
Kouluja näissä piireissä — Antal skolor i dessa distrikt — Nombre d'écoles	3 383	559	49	45	63	15	5	1 792	—	—
Suomenkielisiä — Finskspråkiga — <i>Finnoises</i>	3 032	544	44	34	38	13	5	1 627	—	—
Ruotsinkielisiä — Svenskspråkiga — <i>Suédoises</i>	351	15	5	11	25	2	—	165	—	—

Kuten edellä olevasta taulusta käy ilmi, oli erilaatuisien koulujen luku suurempi kuin niiden koulupiirien luku, joissa oli kansakoulu. Tämä johtui siitä, että eräissä koulupiireissä oli kaksi kansakoulua, joista toinen useimmissa tapauksissa oli yksityinen. Muutamissa tapauksissa koulupiirissä oli yläkansakoulun ohella kaksi alakansakoulua.

B. Opettajisto.

Maaseudun ala- ja yläkansakoulujen opettajien lukumäärä lukuvuosina 1938—44 käy ilmi taulusta 18.

Alakansakoulun opettajien lukumäärään eivät sisälly supistettujen koulujen opettajat, jotka on otettu huomioon yläkansakoulujen varsinaisia opettajia laskettaessa. Alakansakoulunopettajia oli lukuvuonna 1943—44 enemmän kuin ennen sotaa. Erimuotoisten alakansakoulujen opettajien lukumäärät ovat muuttuneet seuraavasti: kiinteissä 36-viikkoisissa kouluissa oli lukuvuonna 1943—44 opettajia 366 enemmän, mutta 18-viikkoisissa kouluissa 213 ja kiertävissä 57 vähemmän kuin ennen sotaa. Nämä muutokset ovat käyneet samaan suuntaan kuin erimuotoisten koulujen lukumäärissä tapahtuneet ja johtuu opettajien lukumäärän nousu näin ollen 36-viikkoisten koulujen yleistymisestä. Ruotsinkielisissä alakouluissa oli

Såsom av ovanstående tabell framgår, var antalet skolor av olika slag större än antalet skoldistrikt med folkskola. Detta berodde på, att det i en del skoldistrikt fanns två folkskolor, av vilka den ena i de flesta fall var privat. I en del fall fanns det jämte en högre folkskola två lägre folkskolor inom ett skoldistrikt.

B. Lärarkåren.

Antalet lärare i de lägre och högre folkskolorna på landsbygden läsåren 1938—44 framgår av tabell 18.

Antalet lärare i lägre folkskolan omfattar icke lärare vid reducerade skolor, vilka beaktats vid beräkandet av antalet egentliga lärare vid högre skolor. I lägre folkskolan hade antalet lärare läsåret 1943—44 ökat med 107 jämfört med före kriget. Lärarantalet vid de lägre skolorna av olika slag har jämfört med läsåret 1938—39 förändrats på följande sätt: i de fasta 36-veckors skolorna hade antalet lärare läsåret 1943—44 ökat med 366, men i 18-veckors skolorna minskats med 213 och i de ambulande med 57. Dessa förändringar ha skett i samma riktning som förändringarna av antalet skolor av olika typ och ökningen av antalet lärare beror sålunda på att 36-veckors skolorna blivit allt vanligare. I de

kuitenkin lukuvuonna 1943—44 opettajia 42 vähemmän kuin neljä vuotta aikaisemmin. Alakoulun opettajat ovat kysymyksessä olevina lukuvuosina olleet melkein kaikki naisia.

svenskspråkiga lägre skolorna var antalet lärare läsåret 1943—44 42 mindre än för fyra år sedan. Lärarna i lägre skolan ha ifrågavarande läsar nästan samtliga varit kvinnor.

18. Maalaiskansakoulujen opettajat. — Lärare i folkskolorna på landsbygden.
— Nombre des maîtres dans les écoles primaires des communes rurales.

Luku- vuosi Läsår Année scolaire	Opettaji alakansakouluissa Lärare i lägre folkskolor Maîtres dans les écoles prim. élément.									Varsinaisia opettajia yläkansakouluissa Egentliga lärare i högre folkskolor Maîtres dans les écoles prim. supér.							
	Kiint. 36- viikkoisissa kouluissa Vid fasta skolor med 36 veck. lärokurs Ecoles fixes à cours de 36 semaines			Kiint. 18- viikkoisissa kouluissa Vid fasta skolor med 18 veck. lärokurs Ecoles fixes à cours de 18 semaines			Kiertävissä kouluissa Vid ambula- toriska skolor Ecoles ambulatoires			Kaikkiaan Inalles Total	Täydellisissä kouluissa Vid fullständiga skolor Ecoles à cours de 36 semaines		Supistetuiissa kouluissa Vid reducerade skolor Ecoles à cours réduit		Kaikkiaan Inalles Total		
	M. H.	N. Kv. F.		M. H.	N. Kv. F.		M. H.	N. Kv. F.			M. H.	N. Kv. F.	M. H.	N. Kv. F.	M. H.	N. Kv. F.	Yht. S:ma Total
	Kaikki koulut — Samtliga skolor — Toutes les écoles																
1938—39	9	3 466	—	503	1	101	10	4 070	4 080	2 780	3 043	461	1 219	3 241	4 262	7 503	
1940—41	9	3 693	—	297	—	66	9	4 056	4 065	2 638	3 013	370	1 009	3 008	4 022	7 030	
1941—42	5	3 632	—	274	—	59	5	3 965	3 970	2 557	2 996	341	1 036	2 898	4 032	6 930	
1942—43	12	3 866	—	311	—	57	12	4 234	4 246	2 572	3 279	371	1 214	2 943	4 493	7 436	
1943—44	9	3 834	—	290	—	54	9	4 178	4 187	2 426	3 203	409	1 385	2 835	4 588	7 423	
Suomenkieliset — Finskspråkiga — Finnoises																	
1938—39	8	3 037	—	494	1	94	9	3 625	3 634	2 514	2 790	388	1 142	2 902	3 932	6 834	
1940—41	8	3 284	—	289	—	59	8	3 632	3 640	2 382	2 768	293	927	2 675	3 695	6 370	
1941—42	4	3 226	—	265	—	51	4	3 542	3 546	2 308	2 749	266	954	2 574	3 703	6 277	
1942—43	11	3 458	—	301	—	50	11	3 809	3 820	2 324	3 033	297	1 131	2 621	4 164	6 785	
1943—44	8	3 445	—	281	—	49	8	3 775	3 783	2 187	2 970	337	1 291	2 524	4 261	6 785	
Ruotsinkieliset — Svenskspråkiga — Suédoises																	
1938—39	1	429	—	9	—	7	1	445	446	266	253	73	77	339	330	669	
1940—41	1	409	—	8	—	7	1	424	425	256	245	77	82	333	327	660	
1941—42	1	406	—	9	—	8	1	423	424	249	247	75	82	324	329	653	
1942—43	1	408	—	10	—	7	1	425	426	248	246	74	83	322	329	651	
1943—44	1	389	—	9	—	5	1	403	404	239	233	72	94	311	327	638	

Yläkansakoulunopettajia oli lukuvuonna 1943—44 80 vähemmän kuin ennen sotaa. Tänä aikana miesopettajien luku väheni 406, jota vastoin naisopettajien luku lisääntyi 326. Lukuvuonna 1938—39 oli miesopettajia 43,2, lukuvuonna 1943—44 39,6 %. Yläkoulujen opettajien kokonaisluvusta oli lukuvuonna 1938—39 valtakirjan saaneita 83,6, koevuosilla 10,9 ja väliaikaisia 5,5 %. Lukuvuonna 1943—44 olivat vastaavat suhdeluvut 84,0, 1,9 ja 14,1 %, joten väliaikaisia opettajia oli viimemainittuna lukuvuonna suhteellisesti paljon enemmän kuin aikaisemmin.

Käsityönopettajia oli lukuvuonna 1938—39 kaikkiaan 4 502, niistä veistonohjaajia 2 695 ja naiskäsityönopettajia 1 807. Vastaavat luvut lukuvuodelta 1942—43 ovat 4 119, 2 554 ja 1 565. Veistonohjaajista oli virkakelpoisuustodistusta vailla ensinmainittuna lukuvuonna 15,1 %, viimemainittuna 35,7 %, naiskäsityönopettajista vastaavasti 11,0 ja 11,5 %. (Lukuvuodelta 1943—44 ei ole tehty tilastoa käsityönopettajista.)

C. Oppilaat.

Maalaiskansakoulujen oppilasmäärän kehitys lukuvuosina 1938—44 käy ilmi taulusta 19. Tiedot ovat yleensä syyslukukaudelta lokakuun 20 p:ltä, paitsi supistetttujen koulujen alakouluista, joista tiedot annetaan syyskuun 1:ltä, sekä kevätlukukaudella toimivista kiinteistä 18-viikkoisista alakouluista ja kiertävien alakoulujen kevätlukukauden toimipaikoista, joita koskevat tiedot annetaan maaliskuun 1 p:ltä.

Antalet lärare i de högre skolorna hade läsåret 1943—44 nedgått med 80 från tiden före kriget. Under denna tid minskades antalet manliga lärare med 406, varemot antalet kvinnliga lärare ökades med 326. Läsåret 1938—39 utgjorde de manliga lärarna 43,2, läsåret 1943—44 39,6 %. Av det totala antalet lärare i de högre skolorna läsåret 1938—39 voro 83,6 % stadfästade i tjänsten, 10,9 % antagna på prov och 5,5 % vikarier. Läsåret 1943—44 voro motsvarande relationstal 84,0, 1,9 och 14,1 %. Antalet vikarier var sistnämnda läsar sålunda proportionsvis mycket större än tidigare.

Antalet handarbetslärare var läsåret 1938—39 sammanlagt 4 502, varav 2 695 slöjdlärare och 1 807 lärare i kvinnligt handarbete. Motsvarande tal för läsåret 1942—43 voro 4 119, 2 554 och 1 565. Av slöjdlärarna saknade förstnämnda läsar 15,1 % stadgad formell kompetens, sistnämnda läsar 35,7 %, i fråga om lärarna i kvinnligt handarbete respektive 11,0 och 11,5 %. (För läsåret 1943—44 har ingen statistik över handarbetslärarna utarbetats.)

C. Elever.

Utvecklingen av elevantalet i folkskolorna på landsbygden läsåren 1938—44 framgår av tabell 19. Uppgifterna avse i allmänhet förhållandena den 20 oktober, utom uppgifterna från de reducerade lägre skolorna, om vilka uppgifter lämnas för den 1 september samt om under vårterminen verksamma fasta 18-veckors lägre skolor och om under vårterminen ambulerande lägre skolor, vilka uppgifter lämnas för den 1 mars.

19. Maalaiskansakoulujen oppilaat. — Antalet elever i folkskolorna på landsbygden.
— Nombre des élèves dans les écoles primaires des communes rurales.

Lukuvuosi Läsår Année scolaire	Kaikkiaan Inalles Total	Oppilaita — Elever — Elèves								
		Alakansakouluissa — I lägre folkskolor Dans les écoles prim. élément.					Yläkansakouluissa — I högre folkskolor Dans les écoles prim. supér.			
		Yhteensä Summa Total	Kiint. 36- viikk. ala- kouluissa I fasta lägre skolor med 36 veck. lärokurs Ecoles fixes à cours de 36 semaines	Kiint. 18- viikk. ala- kouluissa I fasta lägre skolor med 18 veck. lärokurs Ecoles fixes à cours de 18 semaines	Kiertävissä ala- kouluissa I ambula- toriska lägre skolor Ecoles am- bulatoires	Supist. kansakou- lujen ala- kouluissa I lägre skolor vid reducerade folkskolor Ecoles à cours réduit	Yhteensä Summa Total	Täydelli- sissä ylä- kouluissa I full- ständiga högre skolor Ecoles à cours de 36 semaines	Supiste- tuissa ylä- kouluissa I reduce- rade högre skolor Ecoles à cours réduit	Jatko- kouluissa I fortsätt- ningsskolor Aux cours complé- mentaires
Kaikki koulut — Samtliga skolor — Toutes les écoles										
1938—39	434 293	122 514	82 636	17 879	2 878	19 121	233 248	196 569	36 679	78 531
1940—41	423 487	116 047	88 779	10 214	1 767	15 287	232 333	200 917	31 416	75 107
1941—42	374 839	107 082	83 480	8 440	1 390	13 772	211 824	183 726	28 098	55 933
1942—43	386 890	108 299	81 498	8 955	1 363	16 483	215 820	183 570	32 250	62 771
1943—44	396 015	114 517	85 004	8 845	1 338	19 330	211 588	174 709	36 879	69 910
Suomenkieliset — Finskspråkiga — Finnoises										
1938—39	403 010	114 193	75 691	17 673	2 746	18 083	216 896	182 342	34 554	71 921
1940—41	393 262	107 698	81 810	10 061	1 645	14 182	216 333	187 318	29 015	69 231
1941—42	346 838	98 920	76 689	8 272	1 261	12 698	196 582	170 728	25 854	51 336
1942—43	359 403	100 777	75 331	8 789	1 241	15 416	201 010	170 935	30 075	57 616
1943—44	368 572	106 913	78 722	8 707	1 236	18 248	197 164	162 543	34 621	64 495
Ruotsinkieliset — Svenskspråkiga — Suédoises										
1938—39	31 283	8 321	6 945	206	132	1 038	16 352	14 227	2 125	6 610
1940—41	30 225	8 349	6 969	153	122	1 105	16 000	13 599	2 401	5 876
1941—42	28 001	8 162	6 791	168	129	1 074	15 242	12 998	2 244	4 597
1942—43	27 487	7 522	6 167	166	122	1 067	14 810	12 635	2 175	5 155
1943—44	27 443	7 604	6 282	138	102	1 082	14 424	12 166	2 258	5 415

Oppilasmäärä on kysymyksessä olevina lukuvuosina huomattavasti vaihdellut. Suurimmillaan se oli lukuvuonna 1938—39, mutta väheni sen jälkeen lukuvuoteen 1941—42 saakka, kuten koulujenkin luku ja on sitten jälleen jonkin verran lisääntynyt. Oppilasmäärä väheni lukuvuodesta 1938—39 lukuvuoteen 1943—44 kaikkiaan 38 278 eli 10.9 %, suomenkielisissä kouluissa 34 438 eli 10.8 % ja ruotsinkielisissä 3 840 eli 12.1 %. Vähennyistä on tapahtunut sekä ala- että yläkoulujen ja varsinkin jatkokoulujen oppilaskunnassa.

Seuraava asetelma osoittaa oppilasluvun vähentymisen lukuvuosina 1938—44 absoluuttisin ja suhdeluvuin.

	Alakoulut Lägre skolor	%	Yläkoulut Högre skolor	%	Jatkokoulut Fortsättningsskolor	%
Kaikki koulut — Samtliga skolor	7 997	6.5	21 660	9.3	8 621	11.0
Suomenkieliset koulut — Finskspråkiga skolor	7 280	6.4	19 732	9.1	7 426	10.3
Ruotsinkieliset koulut — Svenskspråkiga skolor	717	8.6	1 928	11.8	1 195	18.1

Oppilasmäärän suhteellinen vähennys on pienin alakoulujen osalta, sen jälkeen yläkoulujen ja suurin jatkokoulujen osalta. Tärkein tähän vähennykseen vaikuttanut syy lienee ainakin ala- ja yläkoulujen osalta lasten siirto Ruotsiin.

Allamainittuina vuosina oli oppilaita erimuotoisissa ala- ja yläkouluissa suhdeluvuin seuraavasti:

Elevantalet har under ifrågavarande läsår varierat i hög grad. Störst var det läsåret 1938—39, men minskades därefter intill läsåret 1941—42, såsom även antalet skolor och har sedan åter i någon mån ökat. Antalet elever minskades från läsåret 1938—39 till läsåret 1943—44 med sammanlagt 38 278 eller 10.9 %, i de finskspråkiga skolorna med 34 438 eller 10.8 % och i de svenskspråkiga med 3 840 eller 12.1 %. Elevantalet har minskat såväl i de lägre som i de högre skolorna och i synnerhet i fortsättningsskolorna.

Följande tablå belyser såväl i absoluta tal som i procent minskningen av elevantalet läsåren 1938—44.

Elevantalet minskades proportionsvis minst i de lägre skolorna, något mera i de högre skolorna och mest i fortsättningsskolorna. Den viktigaste orsaken till denna minskning torde åtminstone beträffande de lägre och högre skolorna ha varit överflyttningen av barn till Sverige.

Relationstalen för eleverna i de olika slagen av lägre och högre skolor äro följande:

	1938—39	1943—44
	%	%
<i>Alakoulut — Lägre skolor</i>		
36-veikkoiset — Med 36-veckors kurs	67.5	74.2
18-veikkoiset — Med 18-veckors kurs	14.6	7.7
Kiertävät — Ambulatoriska	2.3	1.2
Supistettujen koulujen — Reducerade skolors ..	15.6	16.9
<i>Yläkoulut — Högre skolor</i>		
Täydelliset — Fullständiga	84.3	82.6
Supistetut — Reducerade	15.7	17.4

Alakoulujen oppilaista kävi lukuvuonna 1943—44 huomattavasti suurempi osa 36-veikkoista koulua kuin neljä vuotta aikaisemmin, mutta myös supistettujen koulujen oppilasmäärää tarkoittava suhdeluku on k. o. vuosina hiukan noussut. Etenkin 18-veikkoisten koulujen oppilasmäärän kohdalla suhdeluku on taas vastaavasti pienentynyt. Suomenkielisten koulujen oppilaista kävi 1943—44 73.6 ja ruotsinkielisten 82.6 % 36-veikkoista alakoulua.

Seuraava asetelma osoittaa oppilasmäärät opettajaa kohden eri lukuvuosina.

Av eleverna i de lägre skolorna besökte läsåret 1943—44 en betydligt större del 36-veckors skolor än fyra år tidigare, men även relationstalet för elevantalet i de reducerade skolorna har ifrågavarande år något stigit. Samtidigt har särskilt relationstalet för antalet elever i 18-veckors skolor minskats i motsvarande grad. Av eleverna i finskspråkiga skolor besökte 1943—44 73.6 % lägre folkskolor med 36 veckors kurs, av de svenskspråkiga 82.6 %.

Följande tabell utvisar antalet elever per lärare under olika läsår.

	36-veikk. alakoulut 36-veckors lägre skolor		Yläkoulut Högre skolor	
	Suomenk. Finskspr.	Ruotsink. Svenskspr.	Suomenk. Finskspr.	Ruotsink. Svenskspr.
	1938—39	24.9	16.2	31.7
1940—41	24.9	17.0	34.0	24.2
1941—42	23.8	16.7	31.3	23.3
1942—43	21.8	15.1	29.6	22.7
1943—44	22.8	16.1	29.1	22.6

Sekä ala- että yläkouluissa ovat oppilasmäärät opettajaa kohden pienentyneet.

Oppilasmäärän jakautuminen eri luokille käy ilmi taulusta 20.

Såväl i de lägre som i de högre skolorna har elevantalet per lärare minskats.

Fördelningen av antalet elever på olika klasser framgår av tabell 20.

20. Maalaiskansakoulujen oppilaat luokittain. — Antalet elever i folkskolorna på landsbygden klassvis.
— Nombre des élèves dans les différentes classes dans les écoles primaires des communes rurales.

Lukuvuosi Läsår <i>Année scolaire</i>	Oppilaita — Elever — Elèves								
	Alakoulussa I lägre skola <i>Ecoles prim. élément.</i>		Yläkoulussa I högre skola <i>Ecoles prim. supérieures</i>				Jatkokoulussa I fortsättningskola <i>Aux cours complémentaires</i>		Kaikkiaan Inalles <i>Total</i>
	I luokka I klass <i>I classe</i>	II luokka II klass <i>II classe</i>	I luokka I klass <i>I classe</i>	II luokka II klass <i>II classe</i>	III luokka III klass <i>III classe</i>	IV luokka IV klass <i>IV classe</i>	I luokka I klass <i>I classe</i>	II luokka II klass <i>II classe</i>	
	1938—39	61 281	61 233	65 937	60 105	56 585	50 621	43 119	35 412
1940—41	59 571	56 476	63 498	60 304	57 307	51 224	42 122	32 985	423 487
1941—42	53 511	53 571	56 093	54 724	53 666	47 341	31 673	24 260	374 839
1942—43	56 193	52 106	59 193	54 191	53 540	48 896	36 546	26 225	386 890
1943—44	59 160	55 357	58 030	55 479	51 305	46 774	41 678	28 232	396 015

Oppilasmäärät ovat kaikilla luokilla vähentyneet. Vähennys lukuvuodesta 1938—39 lukuvuoteen 1942—43 on eri luokilla ollut hyvin erisuuruinen.

Sukupuolen mukaan oppilasmäärä jakautui, kuten taulusta 21 käy ilmi.

Suhdeluvut osoittavat hyvin pieniä vaihteluita. Koko oppilasmäärästä on kunakin lukuvuonna poikia ollut pieni enemmistö, jatkokoulussa kuitenkin tyttöjä vähän enemmän kuin poikia.

Lisäksi on koottu tietoja maalaiskansakoulujen oppilaiden jakaantumisesta äidinkielen, iän, koulumatkan pituuden, vanhempien ammatin ja uskonnon mukaan.

Elevantalet på alla klasser har minskats. Minskningen från läsåret 1938—39 till läsåret 1942—43 är mycket olika på olika klasser.

Elevernas fördelning efter kön framgår av tabell 21.

Relationstalen förete mycket små variationer. Av totalantalet elever har gossarna under alla läsår varit i knapp majoritet, i fortsättningskolan har dock flickornas antal något överstigit gossarnas.

Dessutom har insamlats uppgifter om huru eleverna i folkskolorna på landsbygden fördela sig efter modersmål, ålder, skolvägens längd, föräldrarnas yrke och religion.

21. Maalaiskansakoulujen poika- ja tyttöoppilaat. — Antalet gossar och flickor i folkskolorna på landsbygden.
— Répartition par sexe des élèves dans les écoles primaires des communes rurales.

Lukuvuosi Läsår Année scolaire	Oppilaita — Elever — Elèves															
	Alakouluissa I lägre skolor Dans les écoles prim. élémentaires				Yläkouluissa I högre skolor Dans les écoles prim. supérieures				Jatkokouluissa I fortsättningskolor Aux cours complémentaires				Kaikkiaan Inalles Total			
	Poikia Gossar Garçons		Tyttöjä Flickor Filles		Poikia Gossar Garçons		Tyttöjä Flickor Filles		Poikia Gossar Garçons		Tyttöjä Flickor Filles		Poikia Gossar Garçons		Tyttöjä Flickor Filles	
1938—39..	63 991	52.2	58 523	47.8	119 385	51.2	113 863	48.8	39 058	49.7	39 473	50.3	222 434	51.2	211 859	48.8
1940—41..	60 514	52.1	55 533	47.9	118 679	51.1	113 654	48.9	36 499	48.6	38 608	51.4	215 692	50.9	207 795	48.1
1941—42..	55 711	52.0	51 371	48.0	107 753	50.9	104 071	49.1	27 131	48.5	28 802	51.5	190 595	50.9	184 244	48.1
1942—43..	55 769	51.5	52 530	48.5	110 237	51.1	105 583	48.9	30 197	48.1	32 574	51.9	196 203	50.7	190 687	49.3
1943—44..	59 124	51.6	55 393	48.4	107 887	51.0	103 701	49.0	33 580	48.0	36 330	52.0	200 591	49.3	195 424	50.7

Lukuvuonna 1943—44 oli oppilaista suomenkielisiä 93.0, ruotsinkielisiä 6.9 ja muunkielisiä 0.1 %. Suomenkielisten koulujen oppilaat olivat melkein kaikki, 99.8 % suomenkielisiä. Ruotsinkielisiä ja muunkielisiä oli kumpiakin 0.1 %. Ruotsinkielisissä kouluissa oli ruotsinkielisiä oppilaita 98.3, suomenkielisiä 1.6 ja muunkielisiä 0.1 %. Lukuvuonna 1938—39, oli suomenkielisissä kouluissa ruotsinkielisiä oppilaita myös 0.1 %, ja ruotsinkielisissä kouluissa taas suomenkielisiä 1.3, siis suhteellisesti vähemmän kuin lukuvuonna 1943—44.

Iältään oli alakoulujen oppilaista lukuvuonna 1943—44 enintään 8-vuotiaita 83.3 ja 9 v. täyttäneitä 16.7 %. Lukuvuonna 1938—39 oli ensinmainittu suhdeluku 80.0, joten alakoululaisten keski-ikä näyttää puheena olevina vuosina jonkin verran alentuneen. Yläkoulujen oppilaista oli enintään 8-vuotiaita 1.5, 9—12-vuotiaita 83.4, 13—14-vuotiaita 14.8 ja 15 v. täyttäneitä 0.3 %. Jatkokoululaisista oli 9—12-vuotiaita 1.5, 13—14-vuotiaita 78.5 ja 15 v. täyttäneitä 20.0 %.

Uskonnoiltaan oli oppilaista lukuvuonna 1943—44 evankelisluterilaisia 97.1, kreikkalaiskatolisia 2.3, muihin uskontokuntiin kuuluvia 0.4 ja mihinkään uskontokuntaan kuulumattomia 0.3 %.

Maalaiskansakoulujen osalta on kerätty tietoja myöskin oppilaiden *koulumatkan pituudesta*. Seuraavassa on esitelty nämä suhdeluvut kahdelta lukuvuodelta.

Koulumatka — Skolvägen

	1938—39 %	1943—44 %
Enintään 3 km — Högst 3 km	75.7	75.9
3—5 km	18.2	19.0
Yli 5 km — över 5 km	6.1	5.1

Yli 5 km:n pituisia koulumatkoja koskeva suhdeluku on viiden vuoden kuluessa alentunut 1 %:n.

D. Yksityiset kansakoulut.

Kunnan sijasta yksityiset henkilöt tai yhdistykset, jotka nauttivat Suomen kansalaisoikeuksia, voivat perustaa tai ylläpitää kansakouluja, jotka yleensä ovat saman lainsäädännön alaisia kuin kunnalliset koulut. Kysymyksessä olevina lukuvuosina yksityisiä kouluja toimi varsinkin sellaisissa kunnissa, joissa oli suomen- ja ruotsinkielistä väestöä (Uudenmaan, Turun—Porin ja Vaasan lääneissä).

Taulukossa 22 esitetään eräitä tärkeimpiä tietoja yksityisistä kansakouluista.

Läsåret 1943—44 voro 93.0 % av eleverna finskspråkiga, 6.9 % svenskspråkiga och 0.1 % hade något annat modersmål. Eleverna i de finskspråkiga skolorna voro nästan alla, 99.8 % finskspråkiga. Eleverna med svenska som modersmål utgjorde 0.1 %, likaså eleverna med något annat språk som modersmål. I de svenskspråkiga skolorna fanns 98.3 % svenskspråkiga elever, 1.6 % finskspråkiga och 0.1 % med något annat modersmål. Läsåret 1938—39 fanns likaså 0.1 % svenskspråkiga elever i finska skolor medan i svenskspråkiga skolor funnos 1.3 % finskspråkiga, således proportionsvis färre än läsåret 1943—44.

Fördelade efter *ålder* voro läsåret 1943—44 83.3 % av eleverna i landsbygdens lägre folkskolor högst 8 år och 16.7 % 9 år fyllda. Läsåret 1938—39 var förstnämnda relationstal 80.0, varför medelåldern i de lägre skolorna synes ha sjunkit något under dessa år. Av eleverna i de högre skolorna voro 1.5 % högst 8 år, 83.4 % 9—12 år, 14.8 % 13—14 år medan 0.3 % hade fyllt 15 år. Av eleverna i fortsättningskolorna voro 1.5 % 9—12 år, 78.5 % 13—14 år och 20.0 % hade fyllt 15 år.

Till sin *trosbekännelse* voro 97.1 % av eleverna läsåret 1943—44 evangelisk-luterska, 2.3 % grekisk-katolska, 0.4 % tillhörde något annat trossamfund medan 0.3 % icke tillhörde något trossamfund.

Om folkskolorna på landsbygden har även insamlats uppgifter om *skolvägens längd*. Relationstalen för tvenne läsår äro följande:

Relationstalet för de elever, vilkas skolväg överstiger 5 km, har under fem år minskat med 1 %.

D. Privata folkskolor.

I stället för kommunen kunna privata personer eller föreningar, som åtnjuta finsk medborgarrätt, grunda och upprätthålla folkskolor, vilka i allmänhet underlyda samma lagar som de kommunala skolorna. Under ifrågavarande läsår arbetade privata skolor i synnerhet i sådana kommuner, i vilka fanns såväl finsk- som svenskspråkig befolkning (i Nylands, Åbo—Björneborgs och Vasa län).

Av tabell 22 framgår en del viktiga uppgifter om de privata folkskolorna.

22. Yksityiset kansakoulut. — Privata folkskolor. — Ecoles primaires privées.

Lukuvuosi Läsår Année scolaire	Alakouluja Lägre skolor Ecoles primaires élémentaires	Yläkouluja Högre skolor Ecoles primaires supérieures		Jatkokouluja Fortsättningskolor Cours complémentaires	Oppettajia Måttres dans les écoles prim. élémentaires	Opettajia yläkoulussa Lärare i högre skolor Måttres dans les écoles prim. supér.			Oppilaita — Elever — Elèves			
		Kaikkiaan Inalles Total	Niistä suoritettuja Därav skolor med reducerad lärokurs Dont écoles à cours réduit			Käsitönopettajia Lärare i händerbeten Måttres de travaux manuels	Varsinaisia opettajia Egentliga lärare Instituteurs propre- ment dits	Dans les écoles primaires élémentaires	Alakoulussa I lägre skolor Dans les écoles primaires supérieures	Yläkoulussa I högre skolor Dans les écoles primaires supérieures	Jatkokoulussa I fortsättningskolor Aux cours complément.	Yhteensä — Summa Total
1938—39....	22	49	31	19	38	89	34	1 178	2 206	309	3 693	
1940—41....	19	42	26	19	32	74	30	971	1 906	299	3 176	
1941—42....	20	37	23	13	33	67	25	888	1 653	177	2 718	
1942—43....	21	39	26	12	29	60	25	736	1 258	201	2 195	
1943—44....	17	39	27	19	26	58	24	744	1 211	250	2 205	

Yksityisten koulujen, etenkin yläkoulujen lukumäärä on jonkin verran vähentynyt, mistä on seurannut, että myös näiden koulujen oppilasmäärä on tuntuvasti alenunut. Kun lukuvuonna 1938—39 kaikista kansakoulujen oppilaita kävi yksityistä koulua 0.9 %, oli vastaava suhdelu luku lukuvuonna 1943—44 vain 0.6.

6. Kansakoulujen koko oppilasmäärä.

Taulussa 23 on yleiskatsaukselliset tiedot kaikkien kaupungeissa ja maaseudulla toimineiden kansakoulujen oppilasmäärästä lukuvuosina 1938—39 ja 1940—44. Kaupungeissa toimiviin kouluihin on tavallisten kaupunkikansakoulujen lisäksi luettu seminaarien harjoituskoulut, apukoulut ja kaupunkien kasvatustilastosten koulut.

Antalet privata skolor, särskilt antalet högre skolor har i någon mån nedgått, på grund varav även elevantalet i dessa skolor minskats betydligt. Läsåret 1938—39 besökte 0.9 % av eleverna i samtliga folkskolor privat skola. Motsvarande relationstal 1943—44 var endast 0.6 %.

6. Totalantalet elever i folkskolorna.

Tabell 23 innehåller överskådliga uppgifter om elevnumreren i alla folkskolor i städerna och på landsbygden läsåren 1938—39 och 1940—44. Till städernas skolor har förutom städernas vanliga folkskolor dessutom räknats seminariernas övningsskolor, hjälpskolor och städernas uppfostringsanstalters skolor.

23. Kansakoulujen koko oppilasmäärä. — Totalantalet elever i folkskolorna.
— Nombre total des élèves dans les écoles primaires.

Lukuvuonna Läsår Année scolaire	Kaupungit Städer Villes	Maaseutu Landsbygd Campagne	Yhteensä Summa Total	Suomenkieliset koulut Finskspråkiga skolor Ecoles finnoises	Ruotsinkieliset koulut Svenskspråkiga skolor Ecoles suédoises
1938—39	61 536	434 331	495 867	457 896	37 971
1940—41	57 422	423 487	480 909	444 775	36 134
1941—42	52 821	374 839	427 660	394 741	32 919
1942—43	50 148	386 890	437 038	404 721	32 317
1943—44	52 063	396 015	448 078	415 339	32 739

Oppilasmäärä väheni syksystä 1938 syksyyn 1943 hyvin tuntuvasti, 47 789 oppilasta eli 10.7 %, mutta kansakouluissa olikin lukuvuonna 1938—39 oppilaita enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Lukuvuoden 1943—44 oppilasmäärä on suurempi kuin 10 vuotta aikaisemmin, mutta pienempi kuin lukuvuonna 1934—35.

Oppilasmäärä väheni syksystä 1938 syksyyn 1943 kaupungeissa suhteellisesti paljon tuntuvammin kuin maaseudulla, nim. kaupungeissa 18.2 ja maaseudulla 9.7 %. Samoin ruotsinkielisten koulujen oppilasmäärä väheni suhteellisesti enemmän kuin suomenkielisten, vastaavasti 16.0 ja 10.3 %.

Edellä on jo muutamin kohdin viitattu oppilasmäärän vähentymisen syihin. Se johtunee osaksi syntyneiden luvun vähenemisestä, mutta tärkeimmät tekijät ovat muualla. Vaikka kansakoulut sotavuosina yleensä saattoivat toimia ainakin suurimman osan lukuvuotta, sota-aika kuitenkin monella tavoin suoranaisestikin ehkäisi

Elevantalet minskades från hösten 1938 till hösten 1943 mycket kännbart, d. v. s. 47 789 elever i folkskolorna läsåret 1938—39 var även antalet elever i folkskolorna större än någonsin tidigare. Elevantalet läsåret 1943—44 var större än för 10 år sedan, men mindre än läsåret 1934—35.

Antalet elever minskades från hösten 1938 till hösten 1943 proportionsvis mycket mera i städerna än på landsbygden, näml. i städerna 18.2 och på landsbygden 9.7 %. Likaledes minskades elevantalet i de svenskspråkiga skolorna proportionsvis mera än i de finskspråkiga, respektive 16,0 och 10,3 %.

I det föregående har sedan i en del sammanhang hänvisats till orsakerna till minskningen av elevantalet. Denna beror delvis på minskningen av nativiteten, men ännu mera på andra orsaker. Ehuru folkskolorna i allmänhet kunde vara i verksamhet största delen av läsåret, hindrade kriget likväl på många sätt direkte sko-

koulujen toimintaa. Etenkin jatko-opetus tuli silloin veraten yleisesti laiminlyödyksi. Hyvin vaikuttava tekijä on lisäksi oppikoulun käynnin yleistyminen, mikä varsinkin kaupungeissa on vähentänyt kansakoulujen oppilasmääriä.

7. Valmistavat koulut.

Taulu 24 osoittaa valmistavien koulujen sekä niiden opettajien ja oppilaiden lukumäärän lukuvuosina 1938—44. Ruotsinkielisten koulujen tietoihin sisältyy myös Helsingissä toiminut saksankielinen valmistava koulu.

Useat valmistavat koulut ovat viime vuosina lakanneet, mutta oppilasmäärä on kysymyksessä olevina vuosina vähentynyt ainoastaan 188 eli 9.7 %. Oppilaista kävi suomenkielistä koulua lv. 1938—39 58.5 ja lv. 1943—44 59.8 %. Virkamiesten ja suurliikkeenharjoittajien lapsia oli oppilaista viimeainittuna lukuvuonna 67.9 %.

lornas verksamhet. I synnerhet fortsättningsundervisningen försummades då ganska allmänt. En mycket viktig orsak var även att man i större utsträckning började besöka lärdomsskola, på grund varav särskilt elevantalet i städernas folkskolor minskats.

7. Förberedande skolor.

Tabell 24 utvisar antalet förberedande skolor samt antalet lärare och elever i dem under läsåren 1938—44. I uppgifterna om de svenskspråkiga skolorna ingår även en i Helsingfors verksam tysk förberedande skola.

Flere förberedande skolor ha under de senaste åren upphört, men elevantalet har under ifrågavarande år minskats med endast 188 eller 9.7 %. Av eleverna besökte läsåret 1938—39 58.5 % och 1943—44 59.8 % finsk skola. Av eleverna voro sistnämnda läsår 67.9 % barn till tjänstemän och större affärsidkare.

24. Valmistavat koulut. — Förberedande skolor. — Ecoles préparatoires.

Lukuvuosi Läsår <i>Année scolaire</i>	Valmistavia kouluja Förberedande skolor <i>Ecoles préparatoires</i>			Opettajia — Lärare — <i>Maitres</i>			Oppilaita — Elever — <i>Elèves</i>		
	Koko luku Hela antalet <i>Total</i>	Suomen- kielisiä Finsk- språkiga <i>Finnoises</i>	Ruotsin- kielisiä Svensk- språkiga <i>Suédoises</i>	Koko luku Hela antalet <i>Total</i>	Suomen- kiel. kouluissa I finsk- språkiga skolor <i>Dans les écoles finnoises</i>	Ruotsin- kiel. kouluissa I svensk- språkiga skolor <i>Dans les écoles suédoises</i>	Koko luku Hela antalet <i>Total</i>	Suomen- kiel. kouluissa I finsk- språkiga skolor <i>Dans les écoles finnoises</i>	Ruotsin- kiel. kouluissa I svensk- språkiga skolor <i>Dans les écoles suédoises</i>
1938—39	42	19	23	160	71	89	1 943	1 136	807
1939—40	40	18	22	153	70	83	1 832	1 103	729
1940—41	38	17	21	144	67	77	1 607	943	664
1941—42	36	15	21	125	49	76	1 530	923	607
1942—43	35	14	21	114	51	63	1 505	937	568
1943—44	31	14	17	109	50	59	1 755	1 049	706

8. Kansanopistot.

Kansanopistoja oli lukuvuonna 1938—39 kaikkiaan 60, niistä suomenkielisiä 45 ja ruotsinkielisiä 15. Lukuvuonna 1943—44 oli opistoja kaikkiaan 65, joista suomenkielisiä 49 ja ruotsinkielisiä 16. Sota on huomattavasti häirinnyt kansanopistojen toimintaa. Työkautena 1939—40 eivät opistot voineet ollenkaan työskennellä, lv. 1941—42 suomenkielisistä opistoista ei toiminut 18, ruotsinkielisistä 5 ja muutkin opistot toimivat vain kevätyökaudella. Vielä lv. 1942—43 oli 12 suomenkielisen opiston toiminta keskeytynyt.

Kansanopistojen opettajien ja oppilaiden lukumäärän kehitys kysymyksessä olevina työkausina ilmenee taulusta 25.

Opettajia oli työkautena 1943—44 jokseenkin yhtä monta kuin työkautena 1938—39, mutta miesopettajien lukumäärä on jonkin verran vähentynyt ja naisopettajien vastaavasti lisääntynyt. Työkautena 1938—39 olivat miesopettajat vielä pienenä enemmistönä, mutta työkautena 1943—44 heitä oli vain 42.7 %.

Oppilasmäärä osoittaa kysymyksessä olevina vuosina hyvin suuria vaihteluita, jotka tietenkin johtuvat edellä mainituista opistotyön rajoituksista. Työkautena 1941—42 oli miesoppilaita ainoastaan kahdessa ruotsinkielisessä kansanopistossa, yhteensä 15. Myöskin kahtena seuraavana työkautena oli miesoppilaiden luku hyvin pieni entiseen verrattuna.

8. Folkhögskolor.

Antalet folkhögskolor utgjorde läsåret 1938—39 sammanlagt 60, varav 45 voro finskspråkiga och 15 svenskspråkiga. Läsåret 1943—44 funnos sammanlagt 65 folkhögskolor, av vilka 49 finska och 16 svenska. Kriget har märkbart stört folkhögskolornas verksamhet. 1939—40 voro dessa skolor alls icke i verksamhet, 1941—42 voro 18 av de finskspråkiga och 5 av de svenskspråkiga icke i verksamhet och även de övriga arbetade endast under värterminen. Ännu 1942—43 voro 12 finskspråkiga folkhögskolor icke i verksamhet.

Utvecklingen av antalet lärare och elever i folkhögskolorna under ifrågavarande arbetsperiod framgår av tabell 25.

Under läsåret 1943—44 var antalet *lärare* ungefär lika stort som under läsåret 1938—39, men de manliga lärarnas antal har minskats i någon mån och de kvinnligas ökat i motsvarande grad. Under läsåret 1938—39 voro de manliga lärarna ännu i knapp majoritet, men under läsåret 1943—44 utgjorde dessa endast 42.7 %.

Elevantalet har under ifrågavarande år varierat i hög grad, vilket givetvis beror på ovannämnda avbrott i arbetet. Under läsåret 1941—42 fanns det manliga elever inalles 15 i endast två svenska folkhögskolor. Även under de två följande läsåren var antalet manliga elever mycket litet jämfört med förut.

25. Kansanopistot. — Folkhögskolor. — Ecoles supérieures populaires.

Työkausi Arbetsperiod <i>Année scolaire</i>	Opettajia — Lärare — <i>Maitres</i>					Oppilaita — Elever — <i>Elèves</i>				
	Kaikkiaan Inalles <i>Total</i>	Suomenk. opistoissa I finskspr. skolor <i>Dans les écoles finnoises</i>	Ruotsink. opistoissa I svenskspr. skolor <i>Dans les écoles suédoises</i>	Miehiä Manliga <i>Hommes</i>	Naisia Kvinnliga <i>Femmes</i>	Kaikkiaan Inalles <i>Total</i>	Suomenk. opistoissa I finskspr. skolor <i>Dans les écoles finnoises</i>	Ruotsink. opistoissa I svenskspr. skolor <i>Dans les écoles suédoises</i>	Miehiä Manliga <i>Hommes</i>	Naisia Kvinnliga <i>Femmes</i>
1938—39	463	355	108	235	228	3 652	3 064	588	1 012	2 640
1940—41	485	362	123	239	246	3 919	3 297	622	817	3 102
1941—42	410	309	101	178	232	1 182	974	208	15	1 167
1942—43	456	332	124	202	254	2 351	1 787	564	288	2 063
1943—44	464	337	127	198	266	2 621	2 050	571	79	2 542

Oppilaita oli opistossa koko työkauden lukuvuonna 1938—39 94.2 ja lukuvuonna 1943—44 89.4 %. Iältään oli oppilaita lv. 1938—39 enintään 16-vuotiaita 10.5, 17—20-vuotiaita 69.3 ja 21-vuotiaita 20.2 %. Vastaavat suhdeluvut lukuvuodelta 1943—44 ovat 12.4, 65.8 ja 21.8 %. Lukuvuoden 1938—39 oppilaita oli opistoon tullessaan suorittanut enemmän kuin kansakoulun 12.8, vain kansakoulun 82.3 ja kansakoulun oppimäärää suorittamattomia 4.9 %; lukuvuonna 1943—44 vastaavasti 11.0, 85.0 ja 4.0 %.

Vanhempien ammatin mukaan oppilaat jakaantuivat suhdeluvuin seuraavasti:

	1938—39	1943—44
Tilallisia — Hemmansägare	44.3	42.7
Pienviljelijöitä — Småbrukare	30.4	32.8
Sekatyöläisiä — Grovarbetare	11.5	9.2
Käsityöläisiä — Hantverkare	6.4	8.1
Muita — Övriga	7.4	7.2

Läsåret 1938—39 besökte 94.2 % av eleverna folkhögskola under hela arbetsperioden och läsåret 1943—44 89.4 %. Till sin ålder voro läsåret 1938—39 10.5 % av eleverna högst 16 år, 69.3 % 17—20 år och 20.2 % 21 år fyllda. Motsvarande relationstal för läsåret 1943—44 voro 12.4, 65.8 och 21.8 %. Av eleverna hade läsåret 1938—39 12.8 % större förkunskaper än absolverad folkskola, 82.3 endast folkskola och 4.9 % mindre än folkskola, läsåret 1943—44 respektive 11.0, 85.0 och 4.0 %.

Efter föräldrarnas yrke fördelade sig eleverna uttryckt i % på följande sätt:

9. Työväenopistot.

Työväenopistoja, kansalais- ja vapaapistot niihin luettuina oli työkauteina 1938—39 49, niistä 43 suomenkielistä. Työkauteina 1943—44 oli opistoja 50, joista edelleen 43 suomenkielistä.

Työväenopistojen vakinaisten opettajien ja oppilaiden lukumäärät työkaudesta 1938—39 lähtien näkyvät taulusta 26.

9. Arbetarinstitut.

Antalet arbetarinstitut inklusive medborgar- och fria institut utgjorde läsåret 1938—39 49, av vilka 43 voro finskspråkiga. Under arbetsperioden 1943—44 funnos 50 institut, av vilka likaså 43 voro finskspråkiga.

Antalet ordinarie lärare och elever fr. o. m. läsåret 1938—39 framgår av tabell 26.

26. Työväenopistot. — Arbetarinstitut. — Instituts ouvriers.

Työkausi Arbetsperiod <i>Année scolaire</i>	Vakinaisia opettajia Ordinarie lärare <i>Maitres proprement dits</i>					Opiskelijoita — Elever — <i>Elèves</i>				
	Kaikkiaan Inalles <i>Total</i>	Suomenk. opistoissa I finskspr. institut <i>Dans les instituts finnois</i>	Ruotsink. opistoissa I svenskspr. institut <i>Dans les instituts suédois</i>	Miehiä Manliga <i>Hommes</i>	Naisia Kvinnliga <i>Femmes</i>	Kaikkiaan Inalles <i>Total</i>	Suomenk. opistoissa I finskspr. institut <i>Dans les instituts finnois</i>	Ruotsink. opistoissa I svenskspr. institut <i>Dans les instituts suédois</i>	Miehiä Manliga <i>Hommes</i>	Naisia Kvinnliga <i>Femmes</i>
1938—39	60	53	7	52	8	20 793	18 437	2 356	6 686	14 107
1940—41	50	43	7	45	5	19 542	17 198	2 344	5 548	13 994
1941—42	48	41	7	41	7	10 799	9 322	1 477	1 865	8 934
1942—43	55	48	7	45	10	14 826	13 134	1 692	3 545	11 281
1943—44	74	66	8	57	17	17 755	15 711	2 044	3 731	14 024

Myöskin työväenopistojen toimintamahdollisuuksia sota on rajoittanut. Työkautena 1941—42, jolloin opiskelijamäärä oli lähes puolet pienempi kuin ennen sotaa, 11 opiston toiminta oli keskeytynyt. Lukuvuonna 1943—44 miesopiskelijoita oli edelleen vain murto-osa siitä, mitä ennen sotaa, jota vastoin naispuolisten opiskelijain lukumäärä oli lukuvuosina 1938—39 ja 1943—44 jokseenkin yhtä suuri.

Opiskelijat jakaantuivat työ kautena 1938—39 iän mukaan siten, että 16—17-vuotiaita oli 13.5, 18—20-vuotiaita 18.5 ja 21 vuotta täyttäneitä 68.0 %, työ kautena 1943—44 olivat vastaavat suhdelluvut 15.9, 19.8 ja 64.3 %. Ammatiltaan opiskelijoista työ kautena 1938—39 oli ruumiillisen työn tekijöitä 46.2, liikealalla ja työnjohdossa olevia 25.0, virka- ja palvelusmiehiä 7.3, kotitehtävissä olevia 15.0 ja muita 6.5 %; työ kautena 1943—44 vastavasti 44.2, 26.5, 10.5, 10.8 ja 8.0 %.

Även arbetarinstitutens verksamhet måste på grund av kriget inskränkas. Under läsåret 1941—42, då antalet studerande var nästan hälften mindre än före kriget, hade 11 institut avbrutit sin verksamhet. Läsåret 1943—44 var antalet manliga studerande endast en bråkdel av vad det var före kriget, varemot antalet kvinnliga studerande läsåren 1938—39 och 1943—44 var ungefär lika stort.

Antalet studerande fördelade sig arbetsperioden 1938—39 efter ålder sålunda, att 16—17-åringarna utgjorde 13.5 %, 18—20-åringar 18.5 % medan 68.0 % fyllt 21 år, arbetsperioden 1943—44 voro motsvarande relationstal 15.9, 19.8 och 64.3 %. Till yrket voro under läsåret 1938—39 46.2 % av eleverna kroppsarbetare, 25.0 % affärsanställda eller arbetsledare, 7.3 % tjänstemän eller betjänte, 15.0 hembiträden och övriga 6.5 %; under arbetsperioden 1943—44 respektive 44.2, 26.5, 10.5, 10.8 och 8.0 %.